

Podpora malého a středního podnikání v České republice využitím nástroje inovační vouchery

Kateřina Julinová

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav podnikové ekonomiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Julinová**
Osobní číslo: **M13705**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Podpora malého a středního podnikání v České republice
využitím nástroje inovační vouchery**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vysvětlete pojem malého a středního podnikání a rozvedte možnosti podpory MSP v České republice.
- Popište nástroj podpory inovační vouchery a základní principy uplatňování tohoto nástroje.

II. Praktická část

- Analyzujte využívání nástroje inovačních voucherů v rámci regionálních politik na podporu podnikání.
- Na základě předchozí analýzy navrhněte možné inovace pro uplatňování nástroje inovačních voucherů ve Zlínském kraji.

Závěr

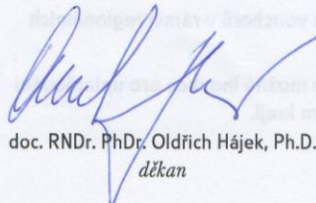
Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

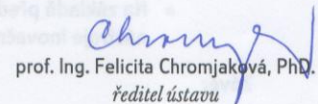
- HAVLÍČEK, Karel. Small business: management and controlling. 1st pub. Kijv: Universitet Ukrajina, 2014, 177 s. ISBN 978-966-388-494-3.
MALACH, Antonín. Jak podnikat po vstupu do EU. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 524 s. ISBN 80-247-0906-6.
VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. Podnikání malé a střední firmy. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008, 311 s. ISBN 978-80-247-2409-6.
VOJÍK, Vladimír. Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Šárka Papadaki, Ph.D.
Ústav podnikové ekonomiky
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. května 2016

Ve Zlíně dne 15. února 2016

doc. RNDr. PhDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Felicity Chromjaková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípoštěním-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 13.5.2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je, na základě analýzy využívání nástroje inovačních voucherů v rámci regionálních politik na podporu podnikání, navrhnout možné inovace pro uplatňování tohoto nástroje ve Zlínském kraji. V teoretické části je definován pojem malého a středního podnikání, jeho výhody a nevýhody, vysvětluje význam malých a středních podniků a uvádí možnosti podpory MSP v České republice. Dále popisuje nástroj podpory inovační vouchery, jeho smysl, cíle a jeho základní principy uplatňování.

Druhá část se zaměřuje na stručný popis aktuálního stavu malých a středních podniků v České republice, uvádí příklady fungování inovačních voucherů v ČR a zaměřuje se na charakteristiku vybraných regionálních modelů při poskytování nástroje inovační vouchery.

Klíčová slova: malé a střední podnikání, podpora podnikání, inovační vouchery, Zlínský kraj

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to propose possible innovations for the implementation of the instrument innovation vouchers in Zlin region based on the analysis of tools being used in innovative vouchers. Theoretical part is focused on definition of small and medium – sized enterprises, its advantages and disadvantages, explains the importance of these enterprises. Furthermore, this part provides possibilities of supporting this issue in the Czech republic. In addition, this part describes the tool of support innovation vouchers, its meaning, objectives and basic principles of implementation.

The following part is devoted to description of the current status of small and medium – sized enterprises in the Czech republic, provides examples of innovative vouchers and focuses on characteristics of regional models by using innovative vouchers.

Keywords: small and medium – sized enterprises, business support, innovative vouchers, Zlin region

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Šárce Papadaki, Ph.D. za čas, který mi při konzultacích věnovala a také za její odborné rady a celkové posouzení této práce.

Poděkování patří také Technologickému inovačnímu centru s.r.o. za poskytnutí užitečných informací a ochotu odpovídat na dotazy.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat mé rodině za podporu během celého studia.

Motto:

„Skutečná velikost člověka přichází s tím, že tráví svůj čas více nasloucháním a učením než vlastním chlubením. Teprve když se úspěšný člověk zbaví svého ega, může být skutečně inspirativní.“

Richard Branson

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 PODNIKÁNÍ.....	13
2 CHARAKTERISTIKA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ČR.....	14
2.1 VÝZNAM MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ.....	14
2.1.1 Ekonomické přínosy malých a středních firem.....	15
2.1.2 Společenské přínosy malých a středních firem.....	15
2.2 DEFINICE MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ	16
2.3 LEGISLATIVA.....	17
2.4 VÝHODY A NEVÝHODY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ.....	19
3 PODPORA PODNIKÁNÍ.....	20
3.1 PŘÍMÉ PODPORY	21
3.2 NEPŘÍMÉ PODPORY	22
3.3 ORGANIZACE POSKYTUJÍCÍ SLUŽBY PODNIKATELŮM.....	22
3.3.1 Vládní organizace.....	22
3.3.2 Nevládní organizace.....	24
3.3.3 Podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky.....	25
3.4 CÍLE POLITIKY ROZVOJE MSP	25
3.5 KONCEPCE PODPORY MSP 2014 – 2020.....	26
3.5.1 Strategické vize	26
3.5.2 Globální a hlavní cíle	27
4 INOVAČNÍ VOUCHERY	28
4.1 POPIS NÁSTROJE INOVAČNÍ VOUCHERY	28
4.2 SMYSL A CÍLE INOVAČNÍCH VOUCHERŮ.....	29
4.3 ZÁKLADNÍ PRINCIPY INOVAČNÍCH VOUCHERŮ.....	30
4.4 POSTUP ZÍSKÁNÍ A PROPLACENÍ INOVAČNÍHO VOUCHERU	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
5 AKTUÁLNÍ STAV MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ČR.....	34
6 PŘÍKLADY FUNGOVÁNÍ INOVAČNÍCH VOUCHERŮ V ČR	36
6.1 REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ.....	36
6.1.1 Jihomoravský kraj	37
6.1.2 Hlavní město Praha	38
6.1.3 Jihočeský kraj.....	39
6.1.4 Karlovarský kraj.....	40
6.1.5 Královéhradecký kraj	42
6.1.6 Liberecký kraj	43
6.1.7 Moravskoslezský kraj.....	45
6.1.8 Olomoucký kraj.....	46
6.1.9 Plzeňský kraj	47
6.1.10 Vysočina.....	48
6.1.11 Ústecký kraj	49

6.1.12	Zlínský kraj	49
7	SHRNUTÍ.....	51
8	NÁVRH ZMĚN PRO UPLATŇOVÁNÍ INOVAČNÍCH VOUCHERŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	57
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	65
	SEZNAM OBRÁZKŮ	66
	SEZNAM TABULEK.....	67

ÚVOD

Bakalářská práce na téma „Podpora malého a středního podnikání v České republice využitím nástroje inovační vouchery“ byla zvolena z důvodu důležitosti těchto podnikatelských subjektů v tržních ekonomikách. Malé a střední podniky představují významnou součást každé vyspělé ekonomiky a jsou pro společnost důležité obzvláště z hlediska zaměstnanosti a ekonomického výkonu celé společnosti. Všechny demokratické vlády v celém světě orientují svou pomoc k MSP a také naše exekutiva věnuje zejména začínajícím podnikatelům značnou pozornost.

V každé vyspělé společnosti se vyskytují statisíce, ne – li miliony podnikatelských subjektů. Tato skutečnost může vézt k názoru, že každý se rodí jako živnostník či podnikatel. Na druhou stranu se méně často uvádí, že nemalé počty těchto subjektů ukončí svou podnikatelskou činnost do 1 roku od zahájení činnosti. Z toho důvodu, by se začínající, ale i zkušení podnikatelé, měli zajímat o možnosti jejich podpory.

Jednou z možných podpor jsou tzv. „inovační vouchery“, které představují jednorázovou dotaci poskytnutou malým nebo středním podnikatelům na spolupráci s poskytovatelem znalostí založenou na transferu znalostí. Jednoduše řečeno, inovační vouchery podporují spolupráci podnikatelů s vědeckými institucemi či akademickým sektorem.

Jak již název mé bakalářské práce vypovídá, bakalářská práce se bude zabývat možnými podpory malých a středních podniků, zejména vysvětlit si pojem inovační vouchery, které se staly účinným nástrojem a součástí regionálních inovačních strategií. Inovační vouchery jsou poskytovány ve formě dotací každým regionem v jiné podobě a konkrétní podmínky se liší v závislostech na cílech, které regiony od tohoto nástroje očekávají. Ve všech případech se jedná o samostatnou aktivitu jednotlivých regionů, iniciovanou tedy zdola. Další podkapitoly budou zaměřeny na regionální zkušenosti s programem inovačních voucherů a jejich vyhodnocení.

Po analýze jednotlivých regionálních modelů v České republice, které poskytují nebo poskytovaly inovačních vouchery, vyhodnotím a na závěr shrnu rozdíly v podmínkách při poskytování inovačních voucherů a na základě analýzy navrhu možné inovace pro uplatňování nástroje inovačních voucherů ve Zlínském kraji.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem práce je analyzovat využívání nástroje inovačních voucherů v rámci regionálních politik na podporu podnikání a na základě analýzy navrhnout možné inovace pro uplatňování tohoto nástroje ve Zlínském kraji.

Cílem teoretické části je po provedení vhodné literární rešerše definovat pojem malé a střední podniky, popsat pozitiva a negativa spojené s touto formou podnikání a vysvětlit význam těchto podniků, jaké mají ekonomické a společenské přínosy. Dále se zaměřuje na možné podpory malých a středních podniků a v neposlední řadě vysvětluje vybraný nástroj podpory inovační vouchery, jeho smysl, cíle a základní principy.

Cílem praktické části je nejdříve popsat aktuální stav malého a středního podnikání v České republice, kde zjistíme vývoj aktivních subjektů v ČR, podíl zaměstnanců v malých a středních podnicích a počet OSVČ v letech 2009 – 2014. Dále se zaměřím na využití nástroje inovačních voucherů v rámci regionálních politik na podporu podnikání a charakteristiku vybraných regionálních modelů v České republice.

Následně bude provedena analýza jednotlivých regionů ČR, které poskytují dotaci ve formě inovačních voucherů. Každý region poskytuje dotaci podnikatelským subjektům ve formě inovačních voucherů za jiných podmínek a konkrétní podmínky se liší v závislosti na cílech, které regiony od tohoto nástroje očekávají. Pro přehled budou zvoleny společné parametry, na které se při analýze zaměřím. Mezi nejdůležitější kritéria při poskytování voucherů jsem zvolila, kdo je žadatelem (příjemcem) voucherů, kdo může být poskytovatelem znalosti, z jakého zdroje jsou vouchery financovány, výše dotace, hodnota celkové zakázky, hodnota celkové alokace zakázky a na závěr budou uvedeny výsledky, kolik vybraný kraj přijal žádostí, kolik z nich se rozhodl podpořit a v jaké výši. Každý z vybraných krajů spustil první výzvu k předkládání žádostí v jiném roce, zaměřím se zejména na nejaktuálnější výzvy v letech 2014 a 2015, pokud tedy ve vybraném regionu v těchto letech výzva proběhla.

Pro aktuálnost analýzy je nezbytné sesbírat co nejnovější a nejpřesnější data zveřejňovaná jak v tištěné, tak i elektronické podobě. Jelikož je internet ve většině případů aktuálnější zdroj, byly voleny informace pro praktickou část především z něj.

Hlavním výsledkem práce by měla být dostatečná analýza při poskytování inovačních voucherů v rámci regionálních politik a na základě této analýzy navržení možných inovací pro uplatňování nástroje inovační vouchery ve Zlínském kraji.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PODNIKÁNÍ

„Pojem **podnikání** v posledních patnácti letech zcela zdomácněl v běžném slovníku, nicméně jeho interpretace není tak jednoduchá.“ (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 15)

Veber, Srpová a kolektiv (2008, s. 15) definují podnikání následovně:

- **Ekonomické pojetí** – podnikání je zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Je to dynamický proces vytváření přidané hodnoty.
- **Psychologické pojetí** – podnikání je činnost motivovaná potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco, něco splnit. Podnikání v tomto pohledu je prostředek k dosažení seberealizace, zbavení se závislosti, postavení se na vlastní nohy.
- **Sociologické pojetí** – podnikání je vytvářením blahobytu pro všechny zainteresované, hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů, vytvářením pracovních míst a příležitostí.
- **Právnícké pojetí** – podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

K obecným a základním rysům všech pojetí podnikání patří:

- cílevědomá lidská činnost,
- iniciativní, kreativní přístupy,
- organizování a řízení transformačních procesů,
- praktický přínos, užitek, přidaná hodnota,
- převzetí a zakalkulování rizika neúspěchu,
- opakování, cyklický proces. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 15)

Podle autora Vojíka (2009, s. 93) je **podnikání** definováno jako soustavná činnost, která je prováděna podnikatelem samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, jejímž cílem je vytváření přírůstku bohatství, tj. zisku.

Wagnerová a Šebestová (2007, s. 8) charakterizují **podnikání** jako cílevědomou, opakovanou činnost, vedoucí ke zhodnocení majetku, ale především zdůrazňují, že podnikání slouží k uspokojování potřeb zákazníků. Z hlediska praktického je možno podnikání chápat jako všechny legální aktivity směřující k získání ekonomického efektu pro podnikatele.

2 CHARAKTERISTIKA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ČR

V následujících podkapitolách bude přesněji popsán sektor malého a středního podnikání, jeho celkový význam a dopad na společnost a také bude definováno, kterými zákony je tento sektor upravován a řízen.

2.1 Význam malého a středního podnikání

„Je nespornou skutečností, že ve struktuře všech firem tvoří malé a střední firmy drtivou většinu.“ (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 20)

„Potřebujeme více malých a středních firem, protože právě ty jsou skutečným zdrojem růstu a vytváření nových pracovních míst.“ (Günter Verheugen, evropský komisař pro podnikání a průmysl, 2009)

Malé a střední podniky hrají ve vyspělých tržních ekonomikách velmi důležitou ekonomickou a s ní zákonitě i politickou a stabilizační roli. Všechny demokratické vlády v celém světě orientují svou pomoc k MSP a také naše exekutiva věnuje zejména začínajícím podnikům zvláště v prvních fázích vývoje značnou pozornost. Podpora z prostředků státního rozpočtu nebo z dotací Evropské unie je ve většině zemí zprostředkovávána příslušnými fondy, které spravují zpravidla polovládní organizace nebo i soukromé firmy. (Vojík, 2009, s. 21)

Dle Ministerstva průmyslu a obchodu malé a střední podniky představují významnou součást každé vyspělé ekonomiky a jsou pro společnost důležité obzvláště z hlediska zaměstnanosti a ekonomického výkonu celé společnosti. Jako celek reprezentují malé a střední podniky v České republice více než 1 milion ekonomických subjektů a zaměstnávají téměř 60 % zaměstnanců. Sektor MSP je významnou hnací silou podnikatelské sféry, růstu, inovací i konkurenceschopnosti a představuje také významného zaměstnavatele. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, © 2005)

Tyto podniky však často narážejí na nedokonalosti trhu. Malé a střední podniky mají často potíže při získávání kapitálu nebo úvěru, zejména v počáteční fázi. Jejich omezené zdroje mohou rovněž omezit přístup k novým technologiím nebo inovacím. Proto patří podpora malých a středních podniků k jedné z priorit Evropské komise v oblasti hospodářského růstu, vytváření pracovních příležitostí a hospodářské a sociální soudržnosti. (Státní zemědělský intervenční fond, © 2013)

Malý a střední podnikatelé tvoří součást vrstvy obyvatelstva označované jako střední stav, který je považován za pilíř stability tržního hospodářství. S ohledem na tuto skutečnost můžeme odvodit další pozitiva pro **ekonomiku a společnost** vyplývající z existence MSP. (Malach a kolektiv, 2005, s. 32)

2.1.1 Ekonomické přínosy malých a středních firem

➤ Protipól monopolu

Malé a střední podniky představují dynamický moment ve struktuře podnikatelských subjektů. Dochází k nástupu multinárodních korporací a řetězců, malé a střední firmy tak působí proti posilování monopolních tendencí. Tyto podnikatelské subjekty jsou nositeli drobných inovací, adaptací na proměnlivé potřeby spořitele. Navíc se také mohou angažovat v okrajových oblastech trhu, které nejsou pro větší podniky zajímavé. (Veber, Srpová a kolektiv, 2012, s. 21)

➤ Flexibilita

Mezi charakteristické rysy malých a středních podniků je jejich flexibilita, pohotové přizpůsobování se měnícím se skutečnostem. Tyto podniky mají blízko ke koncepci LEAN, anglický výraz, který slouží v managementu k označení snah o úspory cestou „zeštíhlení“. Provozní činnosti malých a středních podniků by měly být méně náročné na energii a suroviny. (Veber, Srpová a kolektiv, 2012, s. 21)

➤ Nedílná součást ekonomiky

Malé a střední podniky v ČR se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu kolem 36 %, na výkonech přibližně 52 %, na přidané hodnotě 54 % a zaměstnávají téměř 60 % aktivních pracovníků. Na vývozu se malé a střední podniky podílejí přibližně 45 % a na dovozu 55 %. (Malach a kolektiv, 2005, s. 21)

2.1.2 Společenské přínosy malých a středních firem

➤ Garance svobody a stabilizace společnosti

Malé a střední podniky dávají šanci k svobodnému uplatnění občanů – podnikatelů, dávají šanci k samostatné realizaci lidí v produktivním procesu. Existence těchto firem stabilizuje společnost, neboť jakákoli výrazná politická nejistota a radikální proudy jsou pro ně zdrojem rizik. (Malach a kolektiv, 2005, s. 21)

➤ **Reprezentace místního kapitálu**

Pro malé a střední podniky není typické, aby byly vlastněny zahraničními subjekty. Tyto firmy reprezentují místní kapitál, místní vlastnické poměry. Efekty z podnikání zůstávají v daném regionu, popř. státě. Cesta, jak rychle a ekonomicky oživit region, vede přes podporu rozvoje malých a středních firem v dané oblasti. (Malach a kolektiv, 2005, s. 21)

2.2 Definice malého a středního podnikání

Mikropodniky, malé a střední podniky jsou základním zdrojem pracovních příležitostí, vytvářejí podnikatelského ducha a inovace v EU, a jsou tedy rozhodující pro posílení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Malé a střední podniky prošly za posledních dvacet let výraznými změnami, jejich způsob řízení prošel vývojem a jejich definice nebyla jednotná. Nová definice malých a středních podniků, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 2005, představuje významný krok směrem k lepšímu podnikatelskému prostředí pro malé a střední podniky a zaměřuje se na podporu podnikání, investic a růst. (Havlíček, 2013, s. 5)

Žadatelé o podporu v programech pro malé a střední podniky (MSP) musí jako příjemci veřejné podpory od 1. ledna 2005 splňovat novou definici Evropské unie pro MSP, která vstupuje v platnost pro členské země EU ke stejnému datu. Jejím cílem je zajistit malým a středním podnikům možnost přístupu k podporám, ať už na národní nebo evropské úrovni. Podpory pro podnikatele jsou poskytovány zejména MSP. Pokud se chce firma o podporu, která je určena pro MSP ucházet, musí tuto definici splňovat. (Businessinfo.cz, © 1997 – 2016)

Vojík (2009, s. 22) uvádí, že mezi hlavní kritéria patří **počet zaměstnanců** a doplňkovým pak **výše ročního obrátu, celková hodnota aktiv a nezávislost**. Také ČR akceptuje tato kritéria a stále více se ukazuje, že je to dobrý poměrový ukazatel pro svět podnikání.

➤ **Mikropodnik:**

- zaměstnává méně než 10 zaměstnanců,
- roční obrat anebo roční bilanční suma do 2 mil. eur,
- nezávislost.

➤ **Malý podnik:**

- zaměstnává méně než 50 zaměstnanců,
- roční obrat anebo roční bilanční suma nepřesahuje 10 mil. eur,

- maximálně 25 % kapitálu a vlastnických práv je ve vlastnictví podniku, který nesplňuje definici MSP.

➤ **Střední podnik:**

- zaměstnává méně než 250 zaměstnanců,
- roční obrat nepřesahuje 50 mil. eur nebo roční bilanční suma nepřesahuje 43 mil. eur,
- maximálně 25 % kapitálu a vlastnických práv je ve vlastnictví podniku, který nesplňuje definici MSP. (Vojík, 2009, s. 22)

Srpová, Řehoř a kolektiv (2010, s. 37) uvádí členění podniků **podle statistického úřadu Evropské komise**. Od roku 1997 se česká statistika harmonizovala s kvantitativní typologií Eurostatu a podniky člení do tří skupin podle počtu zaměstnanců:

- malé – do 20 zaměstnanců,
- střední – do 100 zaměstnanců,
- velké – 100 a více.

Česká správa sociální zabezpečení rozděluje podniky do dvou skupin:

- malé organizace – do 25 zaměstnanců,
- organizace – s 25 a více zaměstnanci. (Srpová, Řehoř a kolektiv, 2010, s. 37)

2.3 Legislativa

Pravidla pro poskytování podpor malým a středním podnikatelům z prostředků státního rozpočtu na podporu jejich výkonnosti, konkurenceschopnosti stanoví zákon **č. 47/2002 Sb.**, o podpoře malého a středního podnikání a zákon **č. 218/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech. (Malach a kolektiv, 2005, s. 180)

Zákon č. 47/2002 stanoví zásady pro poskytování podpory při zahájení podnikání, jakož i při upevňování ekonomického postavení malých a středních podnikatelů. Žadatel o podporu musí mít trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky. Tento zákon se nevztahuje na podpory poskytované do oblasti zemědělské a lesnické prvovýroby. (Česko, 2002)

Aktuální **zákon č. 47/2002 Sb.**, o podpoře malého a středního podnikání, odráží ekonomický a společenský vývoj v posledním desetiletí. Jeho znakem je kompatibilita české právní úpravy s právní úpravou platnou v Evropské unii. Vymezuje formy podpory, které lze MSP poskytnout. Většina prostředků pro podporu podnikání je distribuována prostřed-

nictvím ministerstva průmyslu a obchodu a Českomoravské záruční a rozvojové banky. (Česko, 2002)

Pravidla pro podporu malých a středních podniků z prostředků státního rozpočtu dále stanoví zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře. Udělení podpory vyžaduje splnění kombinace podmínek, jako je výše obratu, region nebo oblast podnikání. (Malach a kolektiv, 2005, s. 181)

Dle zákona může být podpora poskytnuta na:

- projekty zaměřené na investice,
- výchovu a vzdělávání ve vzdělávacích programech středních kol ukončených výučním listem,
- zvyšování odbornosti dospělých,
- hospodářské a technické poradenství,
- projekty sdružení pro rozvoj malých a středních podnikatelů a k posílení jejich postavení na trhu,
- získávání informací o podnikání,
- projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky malí a střední podnikatelé využívají,
- projekty v regionech se soustředěnou podporou státu a v ostatních regionech, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů,
- vytváření nových pracovních míst,
- navazování kontaktů a spolupráce s zahraničními partnery a účast na vnitrostátních i zahraničních výstavách a veletrzích,
- zavedení systémů zajišťujících zvýšení kvality produkce a řízení podniků a využití služeb podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,
- projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí, poskytování technických informací a poradenských služeb nebo vybraných provozních nákladů určených na činnosti spojené s ochranou životního prostředí. (Česko, 2002)

Podpora se poskytuje ve formě:

- návratné finanční výpomoci,
- dotace,
- finančního příspěvku,
- záruky,
- úvěru se sníženou úrokovou sazbou. (Česko, 2002)

2.4 Výhody a nevýhody malých a středních podniků

Malé a střední podniky disponují na domácím i zahraničním trhu řadou výhod oproti velkým podnikům, ale také nevýhod.

Tab. 1: Výhody a nevýhody malých a středních podniků (Malach a kolektiv, 2005, s. 32; vlastní zpracování)

Výhody	Nevýhody
pružné reagování na změny	nízký tržní podíl
jednodušší řídicí struktura	nedostatek kapitálového vybavení
inovační kreativita	špatná orientace ve správních a legislativních předpisech
vytváření nových pracovních příležitostí	vyšší intenzita práce a méně příznivé pracovní podmínky
zmírňování negativních důsledků strukturálních změn	omezené prostředky na propagaci a reklamu
schopnost působit jako dodavatelé velkých podniků	omezené možnosti získávání výhod z rozsahu produkce
napomáhají rychlejšímu rozvoji menších měst a obcí	špatná orientace v daňových předpisech

Malé a střední podniky jsou významným sektorem tržní ekonomiky. Trvala pozornost věnována právě tomuto sektoru má své racionální důvody. Proto také vláda volí různé formy veřejné podpory MSP. Pokud jsou pravidla podpory správně nastavena, nejde o zvýhodňování těch podnikatelských subjektů, ale právě naopak se snaží zmírňovat uvedené nevýhody. (Malach a kolektiv, 2005, s. 33)

V malých a středních podnicích je navíc daleko větší prostor pro vytváření důvěrnějších vztahů, což s sebou nese lepší týmovou práci nebo i ochotu zaměstnanců. Malé podniky se také vyznačují jednodušší a přehlednější organizační strukturou, což má za následek rychlejší rozhodování a vysoce flexibilní řízení podniku. (Podnikator, © 2012)

3 PODPORA PODNIKÁNÍ

Ve struktuře každé vyspělé společnosti se vyskytují statisíce, ne-li miliony podnikatelů. Tato skutečnost může svádět k názoru, že každý se rodí jako živnostník či podnikatel. Již méně častěji se uvádí, že nemalé počty podnikatelů skončí neúspěšně. Proto by se začínající, ale i zkušení podnikatelé měli zajímat o možnosti, které nabízí různé instituce podnikatelům. (Veber, Srpová a kolektiv, 2012, s. 23)

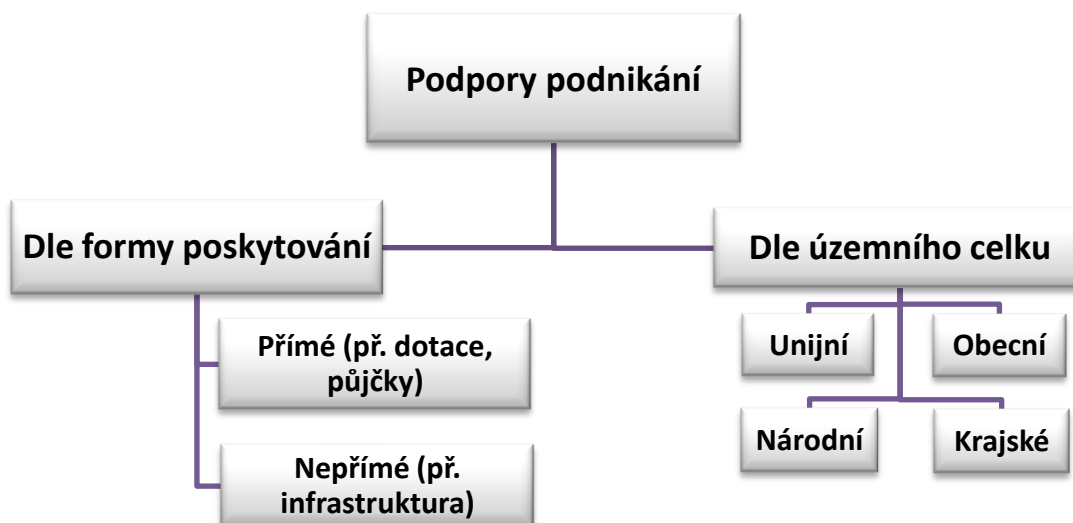
Malé a střední podniky mají nezastupitelné místo v ekonomice každé země. Jsou nepostradatelnou součástí tržního mechanismu, zajišťují konkurenční tlaky a působí proti monopolním tendencím. Na trhu uspějí jen ty podniky, které se dokáží co nejrychleji a nejefektivněji přizpůsobit náhlým změnám a novým trendům. (RemaxWell, © 2011 – 2016)

Vláda od roku 1991 schvaluje každoročně programy na podporu malého a středního podnikání, které se snaží zmírňovat nevýhody sektoru malého a středního podnikání a podporovat jejich rozvoj. Realizátorem těchto programů je od roku 1992 Českomoravská záruční a rozvojová banka. Cílem je podpořit proces zakládání a rozvoje malých a středních podniků na území České republiky. (RemaxWell, © 2011 – 2016)

System podpory malého a středního podnikání, Pravidla pro podporu malých a středních podniků z prostředků státního rozpočtu stanoví následující zákony:

- č. 47/2002 Sb., o státní podpoře malého a středního podnikání
- č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře

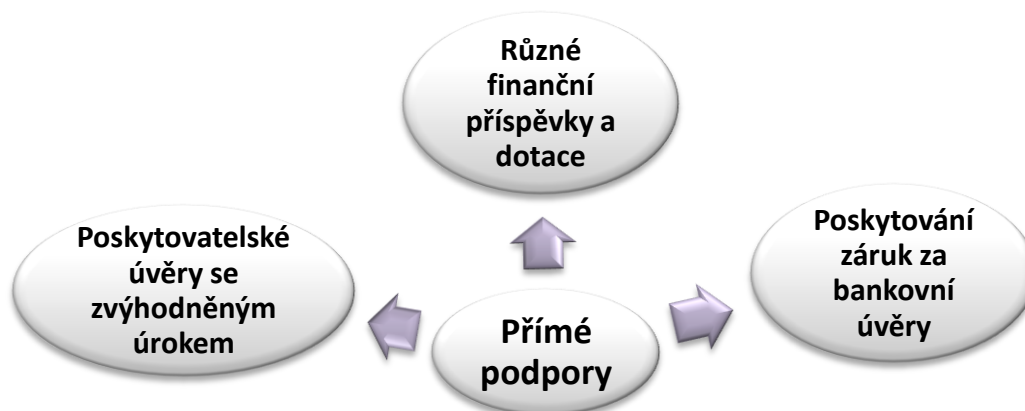
Podnikání funguje jako součást společnosti. Přináší jí mnohé užitky ve formě výrobků a služeb. Naopak orgány společnosti podporují růst podnikání. Způsob podpory může být přímý (př. dotace), nebo nepřímý (př. výstavbou infrastruktury). Z prostorového hlediska mohou být podpory poskytovány územními celky různé velikosti od obcí a krajů a Evropskou unií. (Malach a kolektiv, 2005, s. 183)

Obr. 1: Druhy podpor podle formy a územní hierarchie jejich poskytování (Vojík, 2009; vlastní zpracování)

3.1 Přímé podpory

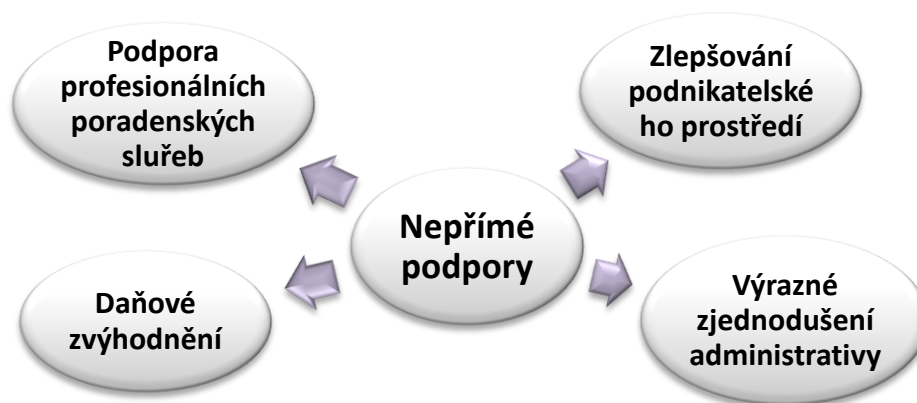
Přímé podpory jsou poskytovány na základě splnění podmínek různých nabízených programů. Tyto podpory vyhláší ministerstva, prostřednictvím příslušných orgánů. (Vojík, 2009, s. 183)

Obr. 2: Formy přímé podpory (Vojík, 2009, s. 183; vlastní zpracování)

3.2 Nepřímé podpory

Nepřímé podpory jsou zaměřeny na vytváření příznivého prostředí pro malé a střední podnikatele. Hlavním cílem nepřímých podpor je snaha státu o maximální zefektivnění a funkčnosti podnikatelského prostředí, tj. vytvoření příznivých a jednoduchých podmínek pro podnikání – v oblasti informací a poradenství. (Malach, 2005, s. 185)

Obr. 3: Formy nepřímé podpory (Koncepte podpory MSP 2014 - 2020; vlastní zpracování)

3.3 Organizace poskytující služby podnikatelům

V České republice vznikají podpůrné instituce, které jsou založeny proto, aby podpořily podnikání a napomohly tak podnikatelům čelit tlaku konkurenčních firem.

3.3.1 Vládní organizace

Vládní instituce, zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, vytvořily řadu institucí, které mají za úkol poskytnout zvýhodněné poradenské služby podnikatelům. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 24)

➤ CzechInvest

CzechInvest představuje výkonnou jednotku Ministerstva průmyslu a obchodu a implementační agenturou pro Operační program Průmyslu a podnikání. Jedná se o aktivní sub-

jekt, který poskytuje přímou finanční podporu na investičních projektech a poskytuje finance firmám, které zakládají technologická centra. (Podnikátor, © 2012)

Veber, Srpová a kolektiv (2008, s. 24) charakterizují CzechInvest jako organizaci, která působí jako národní rozvojová agentura podporující restrukturalizaci průmyslu ČR. V oblasti podpory malého a středního podnikání se CzechInvest v souladu s programem EU angažuje v úsilí zaměřeném na zjednodušení podnikatelského prostředí. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 24)

➤ **CzechTrade**

CzechTrade jako proexportní agentura byla také zřízena Ministerstvem průmyslu a obchodu. Jejím hlavním cílem je prosazování a upevňování pozic českých firem exportujících na zahraničních trzích. Získává informace ohledně zahraničního trhu a pomáhá podnikatelům v jejich zahraničních aktivitách. (Podnikátor, © 2012)

➤ **Regionální poradenská a informační centra (RPIC), podnikatelská a inovační centra (BIC)**

Regionální poradenská a informační centra a podnikatelská inovační centra byla založena po vzoru zemí EU. RPIC poskytuje podnikatelům úvodní konzultace a služby podnikatelského poradenství, pomoc při vytváření podnikatelských plánů a realizačních projektů, zprostředkování bankovních úvěrů, vytváření nových pracovních míst, poskytují informace o dalších možných programových podporách a podporách regionu, dále organizují vzdělávací semináře pro podnikatele apod. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 25)

➤ **Národní vzdělávací fond (NVF)**

Je nezávislá nezisková organizace založená Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Zaměřuje se na oblast zaměstnanosti a sociálního rozvoje, dále také podporuje programy rozvoje celoživotního vzdělávání, zvyšování kvality a efektivnosti lidských zdrojů, zkvalitňování přípravy manažerů. Národní vzdělávací fond poskytuje odbornou pomoc firmám a institucím, které se rozhodnout uvádět strategický přístup k rozvíjení lidského kapitálu do života. K financování těchto aktivit používá zdroje ze státního rozpočtu, ale také využívá zdrojů ze zahraničí, zejména EU. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 25)

➤ **Centrum pro regionální rozvoj ČR (CRR ČR)**

Je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Jeho hlavní náplní je podpora regionální politiky vlády realizovaná z evropských prostředků. Centrum

se věnuje především administraci a kontrole čerpání evropských fondů. (Centrum pro regionální rozvoj České republiky, © 2011 – 2016)

3.3.2 Nevládní organizace

Nevládní organizace představuje subjekty, které poskytují užitečné služby různým podnikatelským subjektům včetně malého a středního podnikání. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 27)

➤ **Hospodářská komora (HK)**

Hospodářská komora České republiky zastupuje podnikatelskou veřejnost a podporuje všechny podnikatelské oblasti mimo zemědělství, potravinářství a lesnictví. Jejím posláním je vytvářet příležitosti pro podnikání, prosazovat a podporovat opatření, která přispívá k rozvoji podnikání v ČR, a tím i k celkové ekonomické stabilitě státu. (Hospodářská komora České republiky, © 2013)

➤ **Agrární komora (AK)**

Agrární komora svými zájmy slouží podnikatelům v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Prosazuje a obhajuje zájmy svých členů, poskytuje poradenství a informační služby na celém území ČR. Plní obdobné funkce jako hospodářská komora, navíc sleduje a vydává stanoviska k problematice ochranných tendencí týkajících se trhu se zemědělskými produkty a potravinami. (Agrární komora České republiky, © 2010 – 2011)

➤ **Sdružení podnikatelů a živnostníků České republiky (SP ČR)**

Sdružení podnikatelů a živnostníků ČR prosazuje a obhajuje zájmy svých členů, podporuje je a pomáhá jim. Dále také poskytuje informační a konzultační činnost, pomoc při navazování obchodních kontaktů v tuzemsku a zahraničí, při řešení ekonomicko-právních vztahů, dále poradenství při poskytování úvěrů. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 28)

➤ **Asociace inovačního podnikání v České republice (AIP ČR)**

Asociace inovačního podnikání v ČR je nevládní organizace, která se zaměřuje na oblast inovačního podnikání, transferu technologií a vědecko-technických parků. Jejím úkolem je vytvářet předpoklady pro rozvoj inovačního podnikání v ČR. Cílem tohoto podnikání je vývoj technicky nového produktu a jeho úspěšné uvedení na trh. Hlavním cílem asociace je vytvoření a zpřístupnění inovační infrastruktury konečným uživatelům, tedy inovačním firmám. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 29)

3.3.3 Podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky

Za účelem podpory inovačních aktivit jsou veřejné podpory směřovány do vzniku a provozu podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických center.

➤ Podnikatelské inkubátory

Podnikatelské inkubátory jsou založeny za účelem podpory začínajících podnikatelů, které mají inovační potenciál daný zajímavým nápadem, mohou jim nabídnout podnikatelské zázemí v podobě kanceláří pro administrativu firmy, reprezentativních prostorů pro vedení obchodních jednání, zajištění nezbytných služeb v podobě telefonních sítí, internetu. Dalším úkolem podnikatelských inkubátorů je poskytování poradenských služeb při zahájení podnikatelské činnosti, její public relations, vedení účetnictví, zpracování personální či daňové agendy. (Veber, Srpová a kolektiv, 2012, s. 35)

➤ Vědeckotechnické parky

Vědeckotechnické parky fungují na podobném principu jako podnikatelské inkubátory, ale jsou určeny již pro zaběhlé a fungující firmy. Neposkytují již tak výhodné podmínky typu zlevněného nájmu, ale stále nabízejí služby v podobě odborného poradenství. (Veber, Srpová a kolektiv, 2008, s. 30)

3.4 Cíle politiky rozvoje MSP

Potenciál rozvoje malých a středních podniků v ekonomice je závislý na prostředí, kterým jsou podniky obkloповány. Proto se politika rozvoje MSP snaží vytvářet pro podnikatele co nejpříznivější prostředí a ovlivňuje negativní faktory rozvoje MSP, na které působí zejména:

- malá ekonomická síla v porovnání s velkými podniky,
- obtížný přístup ke kapitálu,
- horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb,
- konkurence obchodních řetězců vytvářených kapitálově silnými společnostmi.
- slabá pozice v soutěži o veřejné zakázky,
- výše daňového zatížení. (Malach a kolektiv, 2005, s. 34)

Na základě výše uvedených faktorů, které negativně ovlivňují rozvoj malých a středních podniků, vychází i strategie na podporu malého a středního podnikání. Koncepce MSP se

tak zaměřuje na eliminaci těchto nevýhod, na vytváření vhodných legislativních a ekonomických podmínek, které se snaží posílit jejich konkurenceschopnost, zlepšit přístup ke kapitálu. (Malach a kolektiv, 2005, s. 34)

3.5 Koncepce podpory MSP 2014 – 2020

Vzhledem k významu, který sektor malého a středního podnikání již nyní má, a k jeho nezastupitelné úloze v rámci tržní ekonomiky, považuje vláda ČR za nezbytné, aby malí a střední podnikatelé měli pro svoji činnost vhodné prostředí, které jim umožňuje rozvinout jejich schopnost přispívat k ekonomickému růstu. Tuto úlohu by malí a střední podnikatelé měli sehrávat v národní ekonomice, ale v rostoucí míře i v rámci evropské či světové ekonomiky. (Businessinfo.cz, © 1997 – 2016)

Ministerstvo průmyslu a obchodu předložilo v prosinci 2015 kabinetu Pavla Nečase novou Koncepci podpory malých a středních podnikatelů na období 2014 – 2020. V této kapitole si přiblížíme nové strategické, globální a hlavní cíle podpory MSP 2014 – 2020. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, © 2005)

Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014–2020 představuje strategický dokument, který vymezuje 50 konkrétních opatření, jejichž cílem je efektivní fungování a celkový rozvoj malých a středních podnikatelů. Cílem Koncepce MSP 2014+ je stanovení prioritních oblastí podpory pro programovací období 2014–2020, jejichž opatření budou financována z fondů EU (zejména z Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu) a dále bude využito také národních prostředků. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, © 2005)

Podpora malých a středních podnikatelů v rámci programovacího období 2014–2020 bude klást důraz na posilování jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím vytváření a šíření inovací. Současně bude podporován rozvoj českého podnikatelského prostředí a zvyšování kvality poradenských služeb pro MSP. Důležitou oblastí podpory v rámci posilování konkurenceschopnosti s pozitivními dopady v oblasti životního prostředí bude snižování energetické náročnosti podnikání malých a středních firem a dále podpora využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, © 2005)

3.5.1 Strategické vize

Malí a střední podnikatelé hrají v České republice klíčovou roli v oblasti růstu HDP, zaměstnanosti a v zahraničním obchodě. Je tedy nutné, aby konkurenceschopnost těchto

podniků byla založena na inovační konkurenční výhodě. Proto byla stanovena následující strategická koncepce:

„Český podnikatel = nápady, sebevědomí, konkurenceschopnost a prosperita.“ (Businessinfo.cz, © 1997 – 2016)

Strategická vize této koncepce představuje malého a středního podnikatele, jako ekonomický subjekt, který má svou konkurenceschopnost založenou na:

- Kvalitních a konkurenceschopných výrobků a službách,
- schopnosti produkovat nové nápady
- schopnosti využívat znalostí a výsledků výzkumu vytvořených především v domácích výzkumných organizacích,
- schopnosti reagovat pružně na požadavky zákazníků a promítat je do inovovaných produktů,
- kvalitní i cenové výhodě,
- schopnosti prosadit se na mezinárodním trhu a dále kvalitativně a kvantitativně expandovat. (Businessinfo.cz, © 1997 – 2016)

3.5.2 Globální a hlavní cíle

Globálním cílem Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období 2014 – 2020 je posilování konkurenceschopnosti a ekonomické výkonnosti podnikatelů založené na kvalitním podnikatelském prostředí, na využití a rozvoji jejich inovačního potenciálu, znalostech a vzdělávání. (Businessinfo.cz, © 1997 – 2016)

Mezi hlavní cíle patří:

- Posílení postavení malých a středních podnikatelů v české ekonomice a růst konkurenceschopnosti těchto podnikatelů v evropském a světovém kontextu,
- rozvoj a zkvalitňování podnikatelského prostředí a zvyšování kvality poradenských služeb pro MSP
- posílení inovační schopnosti a efektivního nakládání s duševním vlastnictvím malých a středních podnikatelů
- snižování energetické a materiálové náročnosti při podnikání malých a středních firem. (Businessinfo.cz, © 1997 – 2016)

4 INOVAČNÍ VOUCHERY

V následující kapitole bude podrobněji popsán pojem inovační voucher, který je jeden z nástrojů podpory malého a středního podnikání, vysvětlíme si jeho hlavní cíle a principy.

4.1 Popis nástroje inovační vouchery

Inovační vouchery představují jednorázovou dotaci poskytnutou malému nebo střednímu podniku na spolupráci s poskytovatelem znalostí založenou na transferu znalostí. Jednoduše řečeno, tyto vouchery podporují spolupráci podnikatelů s vědeckými institucemi. Dotace ve formě voucherů můžou podnikatelům zajistit nové partnery a technologie, zatímco pro výzkumníka jsou prostředkem pro aplikaci výzkumu. Pro účely tohoto dotačního programu je transfer znalostí definován jako přenos poznatků vědecké nebo technologické povahy, které jsou pro podnikatelské subjekty nové. Získaná znalost by měla vést k posílení konkurence schopnosti podnikatele, a to zejména tím, že napomůže inovaci jeho produktu, procesu nebo služby. (Karlovarská agentura rozvoje podnikání, © 2016)

Systémy inovačních voucherů se postupně rozvíjí v jednotlivých regionech České republiky a každý region definuje inovační vouchery jiným způsobem. Za průkopníka v ČR lze označit Jihomoravský kraj, který se touto problematikou zabývá již od roku 2009 a definuje jej následovně:

Inovační vouchery představují unikátní nástroj podpory spolupráce podniků s vědeckovýzkumnými institucemi. Umožňují firmě plně se soustředit na business, zatímco výzkumník dodá znalosti potřebné pro inovace. Vzájemná spolupráce proto přináší vysokou přidanou hodnotu, která může významně posílit konkurenceschopnost zúčastněných aktérů. Inovační vouchery pomáhají odbourávat bariéry vzájemné nedůvěry firemního a akademického světa. (Jihomoravské Inovační Centrum, © 2015)

Inovační vouchery slouží jako nástroj na podporu otestování spolupráce mezi podnikatelským a akademickým sektorem. Za získané prostředky si podniky u poskytovatelů znalostí nakupují znalosti či služby a to zejména v podobě řešení konkrétních inovačních projektů, měření, analýz, zpracování studií a závěrečných zpráv.“ (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

Inovační vouchery představují stále populárnější nástroj podpory otestování spolupráce mezi podniky a vysokými školami, který je v posledních letech (od roku 2009) stále více implementován zejména na regionálních úrovních v České republice. Každý region, který

nástroj zavedl jako součást regionální inovační politiky, přistupuje k nastavení jeho parametrů různými způsoby, avšak lze sledovat řadu společných jmenovatelů:

- Nízká administrativní náročnost pro žadatele,
- rychlý a nenáročný systém schvalování a proplácení žádosti,
- maximální podpora vhodného VaV partnera
- malý objem vyplácených prostředků na jednu žádost. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

Existují dva systémy poskytování inovačních voucherů:

- 1) Podnikatelský subjekt obdrží voucher neboli poukázku, kterou uplatní u vybraného poskytovatele znalostí a ten si následně nechává proplatit jeho hodnotu u odpovědné agentury.
- 2) Podnikatelské subjekty nejprve z vlastních zdrojů provedou úhradu poskytnutých znalostí a následně jim odpovědná agentura proplatí vzniklé náklady. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

4.2 Smysl a cíle inovačních voucherů

Problematice rozdílného vnímání reality ze strany vysokých škol a ze strany podniků bylo věnováno mnoho pozornosti a často se hovoří o bourání bariér mezi akademickým a komerčním světem. Ze strany podniků lze spatřovat nedůvěru ve spolupráci s akademickým sektorem. A smyslem inovačních voucherů je právě překonat tyto bariéry a napomoci rozvíjet vzájemnou spolupráci a minimalizovat tak počáteční nedůvěru. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

Podniky si tak mohou na těchto projektech vyzkoušet spolupráci s poskytovateli znalostí. Cílem je, aby si podniky tuto spolupráci vyzkoušela a následně rozvíjely další spolupráci na významnějších projektech. V další řadě je to také příležitost pro poskytovatele znalostí rozvíjet své vnitřní mechanismy pro rozvoj spolupráce s podniky a také to, že v případě zájmu se mohou snadno dostat k realizaci zakázky. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

4.3 Základní principy inovačních voucherů

Na základě analýzy českých i zahraničních modelů inovačních voucherů, existují základní principy, které mají jednotlivé modely společné.

1) Prvotní spolupráce

Smyslem inovačních voucherů je vyzkoušet si spolupráci s vybraným poskytovatelem znalostí, avšak u většiny modelů je základní podmínkou **tzv. prvotní spolupráce**, tzn., že doposud žadatel (firma) s vybraným poskytovatelem znalostí nespolupracoval. V praxi se tato podmínka ukazuje jako omezující a limitující, protože je velmi pravděpodobné, že mezi žadatelem a poskytovatelem znalosti již nějaká forma spolupráce proběhla, např. v rovině stáží, praxí či řešení bakalářských nebo diplomových prací. Tato podmínka je pak zmírněna např. dovětkem „doposud nespolupracoval na daném typu projektu.“ (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

2) Nízká administrativní náročnost

Kvůli relativně malému objemu finančních prostředků poskytnutých na jednu žádost, je nutné minimalizovat související administrativu a to jak pro žadatele z řad firem, tak ideálně i pro poskytovatele znalostí. Nástroj by měl mít spíše motivační účinek. Administrativní náročnost se samozřejmě v jednotlivých modelech odlišuje a je vyšší v případě, kdy jsou na financování voucherů využity prostředky Evropské unie, nutno však konstatovat, že většina modelů se snaží tuto administrativní náročnost nepřenášet na žadatele, ale ponechají je na implementační agentuře. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

Rozdíl od běžných dotačních žádostí, jsou žádosti o inovační vouchery velmi jednoduché, stručné, řada příloh je nahrazena čestným prohlášením apod. Samotný proces realizace se spíše zaměřuje na obsahovou stránku, vyúčtování bývá velmi jednoduché ve formě předložení faktury, dokladu o úhradě a předávacího protokolu, případně nějaké formy závěrečné zprávy hodnotící průběh a kvalitu spolupráce. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

3) Rychlé a jednoduché systémy řízení

Tento princip úzce souvisí s nízkou administrativní náročností. Vzhledem k omezenému rozsahu předkládané dokumentace a objemům finančních prostředků na jednu žádost, je velmi těžké hodnotit jednotlivé žádosti a na základě toho určit, která žádost bude podpořena. Toto kritérium by nebylo objektivní, proto se přistupuje na dvoukolový systém výbě-

ru. V prvním kole se posuzují formální náležitosti a poté posouzení obsahu žádosti. Pokud objem požadovaných finančních prostředků ve schválených žádostích přesáhne objem finančních prostředků alokovaných pro danou výzvu, dochází v rámci druhého kola k výběru žádostí, které budou podpořeny, např. formou losování nebo podle data doručení žádosti. Důležité je, aby průběh výběru byl řádně popsán v souvisejících dokumentacích a schvalování projektů bylo otázkou dnů, maximálně několika týdnů. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

4) Nízká hodnota inovačních voucherů

Inovačních vouchery jsou typické malou hodnotou objemu finančních prostředků na jednu žádost. Hodnoty voucherů se pohybují od částek 100 tis. Kč do 300 tis. Kč v českých podmínkách, v zahraničních v rozmezí 3 – 13 tis. EUR. Smyslem tohoto nástroje je stimulovat prvotní spolupráci mezi podniky a poskytovateli znalostí a iniciovat tak další spolupráci na větších projektech, nikoliv nahrazovat jiné dotační programy. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

5) Přenos znalostí a služeb

Spolupráce mezi podniky a poskytovateli znalostí jsou specifické tím, že by pro podniky měla přinášet znalosti vědecké nebo technologické povahy, které jsou pro něj nové. Nemělo by se jednat o standardní odběratelsko-dodavatelské vztahy, které přinášejí běžná řešení. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

6) Součinnost při komunikaci s poskytovateli znalostí

Implementační agentura stále častěji zajišťuje komunikaci mezi podniky a poskytovateli znalostí. Poskytovatelé znalostí určují kontaktní osobu, na kterou se mohou podniky obracet (došlo tak k překonání z jedné z bariér – na koho se vlastně obrátit), dále jsou organizovány různé kontraktační workshopy a představení jednotlivých poskytovatelů znalostí. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

4.4 Postup získání a proplacení inovačního voucheru

Žádost o inovační voucher mohou podat podnikatelské subjekty (akciová společnost, společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, komanditní a družstvo ve smyslu zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech), působící ve zvoleném kraji a splňující další požadavky. (Olomoucký kraj, © 2016)

Postup získání inovačního voucheru je následovný:

- zjištění, zda splňujete podmínky pro žadatele o inovační voucher,
- dohodnutí spolupráce v rámci podmínek s konkrétní vysokou školou nebo s vědeckovýzkumnou institucí a následné zpracování cenové nabídky za poskytnuté služby,
- vyplnění online žádosti o inovační voucher,
- po oznámení o získání inovačního voucheru (v případě úspěšného hodnocení Vaší žádosti) uzavřete na základě nabídky poskytnutí služby s vysokou školou Smlouvu o spolupráci k inovačnímu voucheru,
- vyplnění žádosti o proplácení inovačního voucheru, kterou je nutno předložit na příslušném úřadu. (Olomoucký kraj, © 2016)

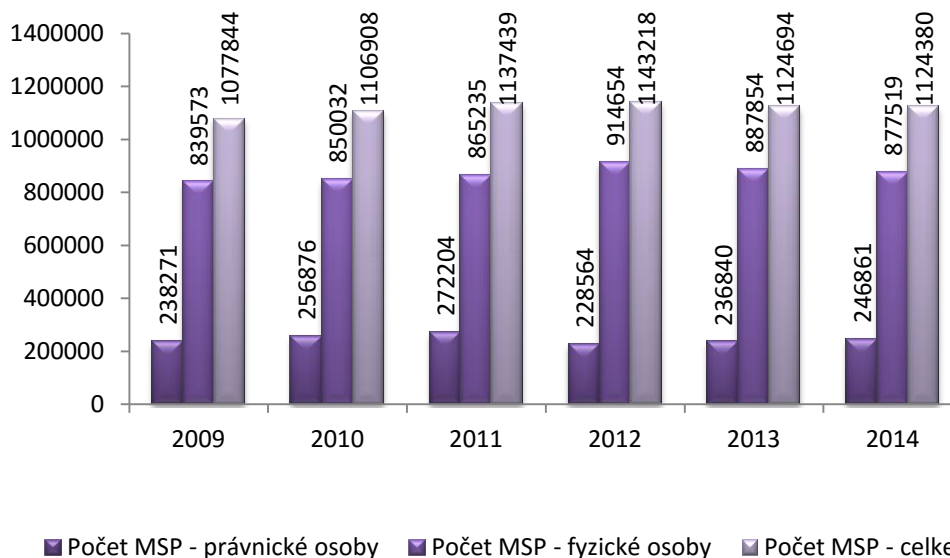
Inovační voucher je možné využít na nákup služeb od vybrané vysoké školy, mezi které například patří:

- definice parametrů a analýza vhodnosti použití materiálu či komponent,
- přístup k významnému zařízení a testování, měření vlastností produktu či výrobního zařízení,
- návrh, vytvoření prototypu, funkčního vzorku či produktu,
- rozpracování nebo navržení designu produktu,
- analýza trhu/marketingové strategie,
- optimalizace operačních procesů – ve vazbě na produktovou inovaci. (Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2016)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

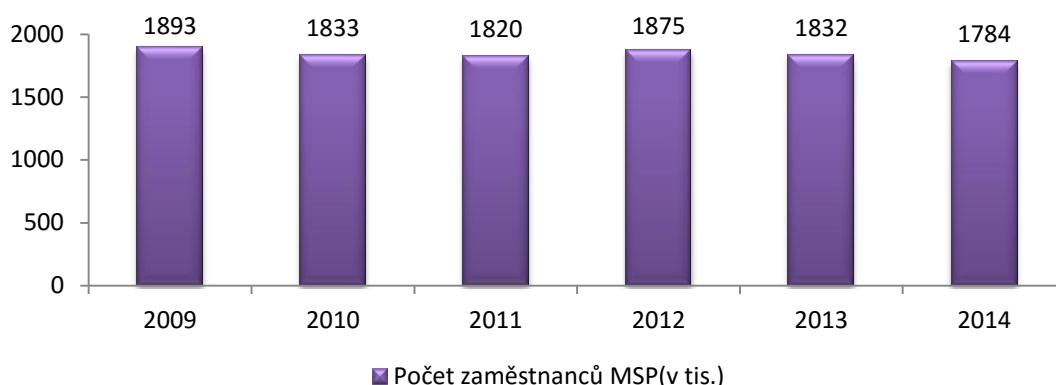
5 AKTUÁLNÍ STAV MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ČR

V České republice bylo k 31. 12. 2014 evidováno celkem 3 475 812 živnostenských oprávnění, což představuje oproti roku 2013 nárůst o 154 523 živnostenských oprávnění, tj. o 4,65 %.

Obr. 4: Vývoj aktivních subjektů v ČR v letech 2009 – 2014 (Český statistický úřad, © 2016; vlastní zpracování)

Podle údajů Českého statistického úřadu vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2014 v České republice celkem 1 124 380 právnických a fyzických osob (s počtem zaměstnanců 0-249), fyzických osob (s počtem zaměstnanců 0-249) bylo 877 519 a právnických osob (s počtem zaměstnanců 0-249) bylo 246 861. Přestože meziročně počet právnických osob s počtem zaměstnanců 0-249 stoupl o 10 tis., souhrnně došlo oproti roku 2013 u MSP k poklesu o 314 podniků. Podíl malých a středních podniků na celkovém počtu aktivních podnikatelských subjektů v roce 2014 byl 99,84 %.

Obr. 5: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 2009 - 2014 (Český statistický úřad, © 2016; vlastní zpracování)

Celkový počet zaměstnanců malých a středních podniků se v roce 2014 snížil oproti roku 2013 o 48 tis. (o 2,62 %) na celkových 1784 tis. zaměstnanců. Podíl zaměstnanců malých a středních podniků na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry v ČR v roce 2014 činil 59,39 %, což představuje pokles oproti roku 2013.

Tab. 2: Počet OSVČ v letech 2009–2014 (Český statistický úřad, © 2016; vlastní zpracování)

	Hlavní činnost	Vedlejší činnost	Celkem
31. 12. 2014	586 112	386 244	972 356
31. 12. 2013	602 395	374 833	977 228
31. 12. 2012	627 596	366 492	994 088
31. 12. 2011	649 990	351 774	1 001 764
31. 12. 2010	640 406	336 663	977 069
31. 12. 2009	648 941	306 718	955 659

Na konci roku 2014 evidovala ČSSZ celkem 972 356 OSVČ. O rok dříve jich přitom působilo o 5 tisíc více. Nejvyšší množství OSVČ pak ČSSZ registrovala ke konci roku 2011, kdy jich v ČR působilo více než 1 milion. Výraznou změnu na celkovém počtu OSVČ v posledních třech letech způsobil pokles OSVČ vykonávající hlavní činnost.

Od roku 2009 dochází k systematickému poklesu počtu OSVČ (s výjimkou 2010/2011), kteří vykonávají hlavní činnost. Naopak v posledních šesti letech jednoznačně přibývá počet OSVČ, kteří mají živnost jako druhou profesi. Z tohoto trendu lze usuzovat, že živnost na bázi OSVČ přestává být atraktivní, naopak pro mnohé zaměstnance se živnost stává důležitým dalším zdrojem příjmu.

6 PŘÍKLADY FUNGOVÁNÍ INOVAČNÍCH VOUCHERŮ V ČR

Programy na poskytování inovačních voucherů v České republice existují již od roku 2009, kdy se vouchery začal zabývat jako první Jihomoravský kraj. V tomto roce byla spuštěna první výzva k předkládání žádostí.

V celé České republice bylo doposud podáno **2019 žádostí**, přiděleno **810 voucherů** za více než **149 milionů Kč**, průměrně **183 950,- Kč** na jeden voucher.

Inovační vouchery si organizují jednotlivé krajské úřady nebo prostřednictvím založených institucí inovační infrastruktury, proto mají v každém kraji trochu jinou podobu. V následujících podkapitolách budeme analyzovat konkrétní podmínky poskytování inovačních voucherů ve vybraných regionech České republiky.

6.1 Regionální úroveň

Systémy inovačních voucherů se postupně rozšiřují v jednotlivých regionech České republiky. V současné době inovační vouchery najdeme v 12 krajích:

- Jihomoravský
- Hlavní město Praha
- Jihočeský
- Karlovarský
- Královéhradecký
- Liberecký
- Moravskoslezský
- Olomoucký
- Plzeňský
- Vysočina
- Ústecký
- Zlínský

Jak již bylo výše uvedeno, systémy inovačních voucherů se postupně rozšiřují i na regionálních úrovních v ČR. Tento nástroj podpory malých a středních podniků se stává účinným nástrojem a součástí regionální inovační strategie. Zaměříme se tedy na charakteristiku vybraných modelů v ČR.

6.1.1 Jihomoravský kraj

Jak již bylo výše uvedeno, první výzvu k předkládání žádostí spustil v roce 2009 Jihomoravský kraj. Cílem těchto výzev bylo pomoci odbourat bariéry vzájemné nedůvěry firemního a akademického prostředí. V Jihomoravském kraji proběhlo již šest výzev v letech 2009 – 2014.

V prvních dvou výzvách nebyly firmy limitovány sídlem nebo místem podnikání v Jihomoravském kraji, proto s tímto krajem spolupracoval také Zlínský kraj a jejich firmy. V dalších letech byli oprávněnými žadateli podnikatelské subjekty, které měly sídlo nebo provozovnu v Jihomoravském kraji. Malé a střední podniky mohly získat inovační voucher v maximální hodnotě 100 tis. Kč, zvolená implementační agentura „Jihomoravské inovační centrum“ pokryla 75 % z celkové ceny. Finančním garantem programu bylo ve všech letech Statutární město Brno.

Tab. 3: Základní přehled při poskytování voucherů v letech 2009 – 2014 (JIC, © 2015; vlastní zpracování)

Inovační vouchery	Výše částky	Počet žadatelů	Počet udělených voucherů	Počet poskytovatelů znalostí
2009	5 700 000 Kč	199	38	4
2010	7 200 000 Kč	136	55	8
2011	7 200 000 Kč	209	51	11
2012	4 000 000 Kč	180	43	12
2013	4 000 000 Kč	187	42	12
2014	4 000 000 Kč	223	45	13
celkem	32 100 000 Kč	1134	274	x

V průběhu let se rozšířila nabídky poskytovatelů znalostí, změnila se výše rozdělované částky a od roku 2010 existuje podmínka finanční spoluúčasti firmy ve výši 25 % - minimální hodnota zakázky byla stanovena na 75 tis. Kč bez DPH. Také od druhé výzvy mohly být žadateli pouze obchodní společnosti a družstva se sídlem v České republice, od roku 2011 byla možnost účasti rozšířena také na zahraniční žadatele. Oproti 1. výzvě došlo postupně rozšíření možných žadatelů o velké podniky nad 250 zaměstnanců.

➤ Inovační vouchery v roce 2015

Také v roce 2015 Jihomoravský kraj spustil výzvu k předkládání žádostí o inovační vouchery. V tomto roce se Statutární město brzo rozhodlo vyčlenit na inovační vouchery 4 mil. Kč. V tomto roce již firmy byly limitovány sídlem či místem podnikání, kdy žadatelé o inovační vouchery museli mít sídlo či provozovnu v Jihomoravském kraji.

V rámci řízení k předkládání žádostí o inovační voucher bylo přijato 169 žádostí a po následné kontrole a hodnocení bylo vybráno 162 žádostí. Jihomoravské inovační centrum poskytlo inovační voucher vylosovaným 45 podnikatelským subjektům při celkové alokaci 4 mil. Kč.

6.1.2 Hlavní město Praha

Do projektu na podporu spolupráce podniků s pražskými výzkumnými organizacemi se hlavní město zapojilo poprvé v roce 2013. Druhá výzva proběhla v následujícím roce 2014 s cílem navázat kontakt na základě společného projektu a rozvinout vzájemnou spolupráci mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnou sférou.

➤ Inovační vouchery v roce 2013

První výzva k předkládání žádostí proběhla v roce 2013, kdy žadatelem o dotaci byly podnikatelské právnické osoby (tj. akciová společnost, společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, komanditní a evropská společnost nebo evropské hospodářské zájmové sdružení a družstvo), které měly zájem o zvýšení svého inovačního potenciálu. Poskytovatelé znalosti byly pouze výzkumné organizace se sídlem na území hlavního města Prahy, které měly podepsanou rámcovou smlouvu o spolupráci na projektu inovační vouchery s hlavním městem Prahou. Projekt Inovační vouchery byly financovány pražskou samosprávou, resp. rozpočet hlavního města Prahy. Realizace projektu proběhla ve spolupráci se společností Rozvojové projekty Praha, a.s., která byla zvolena jako implementační agentura projektu. Dotace pokryla max. 70 % hodnoty spolupráce, pohybovala se v rozmezí 75 tis. Kč – 200 tis. Kč.

V hlavním městě Praha projevilo zájem o inovační vouchery celkem 146 podnikatelských subjektů. Po formální a věcné kontrole bylo uznáno 130 žádostí. Na základě losování bylo vybráno pouze 58 žadatelů. Celková požadovaná hodnota dotace dosáhla částky 9 482 485,- Kč a celková hodnota uskutečněných zakázek byla 12 960 200,- Kč. Finanční spoluúčast žadatelů tedy představovala 28 %.

➤ **Inovační vouchery v roce 2014**

Oproti předcházejícímu roku byly parametry výzvy upraveny, což mělo dopad na velikost cílové skupiny potencionálních příjemců podpory.

Tab. 4: Hlavní změny ve výzvě 2014 oproti výzvě 2013 (IPR – Praha, © 2015; vlastní zpracování)

	Výzva 2013	Výzva 2014
Okruh žadatelů	podniky bez ohledu na velikost	malé a střední podniky (dle definice EU)
Užití podpory	inovace produktu, procesu, ochrana práv průmyslového vlastnictví	inovace produktu, služby
Minimální finanční spoluúčast žadatele	25%	30%
Umístění žadatele	sídlo nebo provozovna v Praze	sídlo v Praze
Rozpočet výzvy	10 mil. Kč	13 mil. Kč

Inovační voucher v roce 2014 byl určen podnikům, které měly sídlo na území hl. města Prahy na nákup znalostí, které nejsou běžně dostupné a které napomáhají k inovaci výrobku, služby nebo procesu, od pražských výzkumných organizací. Dotace v maximální hodnotě 200 tis. Kč (při krytí 70 % hodnoty zakázky, zbytek představovala finanční spoluúčast žadatele).

Projekt byl schválen Radou hl. města Prahy, která přijala celkem 106 žádostí. Po schválení odborné komise bylo kladně vyhodnoceno 79 žádostí, ale v následném losování bylo vybráno 57 subjektů. Celková hodnota dotace požadované 57 žadateli dosáhla částky 8 355 717,- Kč a celková hodnota uskutečněných zakázek byla 12 117 539,- Kč. Finanční spoluúčast žadatelů tedy představovala 31 %.

6.1.3 Jihočeský kraj

Jihočeský kraj se zvolenou implementační agenturou Jihočeský vědeckotechnický park, a.s., který je vlastněn ze 100 % Jihočeským krajem, vyhlásil program podpory spolupráce podniků v tomto kraji a výzkumnými organizace v roce 2014, následně i v roce 2015.

➤ Inovační vouchery v roce 2014

V roce 2014 Jihočeský kraj spustil příjem žádostí o podporu z programu Jihočeské podnikatelské vouchery. Žadatelem byly malé a střední podniky nebo OSVČ se sídlem či provoznou v Jihočeském kraji. Podporu bylo možné získat na nákup služeb od výzkumných institucí, např. měření či analýzy při zavádění nových výrobků, vývoj software nebo hardware, design nových výrobků. Finanční spoluúčast žadatelů činila 25 %, přičemž každý žadatel mohl získat voucher v hodnotě až 150 tis. Kč. Garantem inovačních voucherů je Jihočeský kraj, který zvolil jako implementační agenturu Jihočeský vědeckotechnický park, a.s. – vlastněn ze 100 % Jihočeským krajem. Kraj na tuto výzvu uvolnil ze svého rozpočtu 2 mil. Kč.

V první výzvě Jihočeských podnikatelských voucherů bylo přijato celkem 30 žádostí s požadovanou dotací 3 mil. Kč. Po následné formální a věcné kontrole byly vyřazeny tři žádosti. Požadovaná částka převýšila plánovanou alokaci o více než 1 mil. Kč, proto bylo nutné přistoupit na následné losování. Vylosováno bylo 16 žádostí s celkovým požadavkem 1 839 030,- Kč.

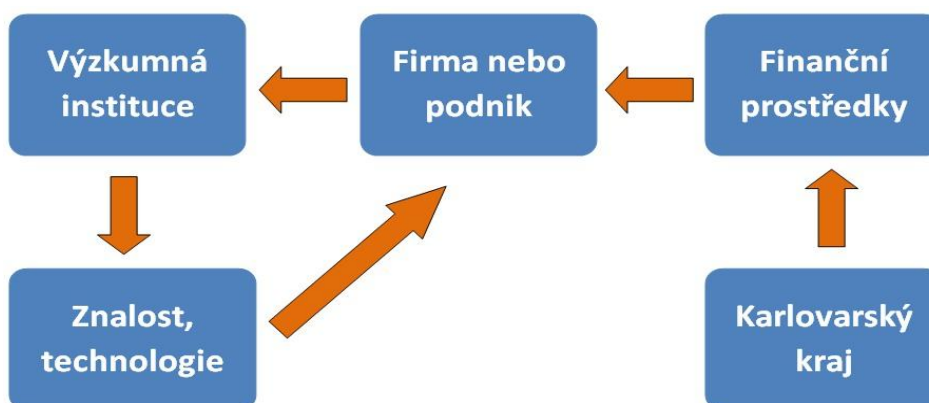
➤ Inovační vouchery v roce 2015

Zastupitelstvo Jihočeského kraje vyhlásilo realizaci Jihočeských voucherů i v roce 2015, kdy žadatelem byly malé a střední podniky se sídlem v Jihočeském kraji. Poskytovatelem znalostí byly výzkumné organizace z celé ČR při výši spolufinancování 75 %. Maximální výše dotace činila 150 tis Kč a minimální rozpočet projektu byl 50 tis. Kč.

Ve výzvě pro podávání žádostí v programu Jihočeské podnikatelské vouchery pro rok 2015 bylo podáno 36 žádostí s celkovou požadovanou dotací 4 067 668,- Kč, přičemž 4 žádosti nesplňovaly požadovaná kritéria hodnocení. I v tomto roce požadovaná částka převýšila alokaci programu o více než dvojnásobek, proto bylo nutné přistoupit k losování. Bylo vylosováno 16 žádostí s celkovým požadavkem 1 857 129,- Kč.

6.1.4 Karlovarský kraj

Zvolená implementační agentura Karlovarská agentura rozvoje podnikání spustila první výzvu v roce 2012. Kvůli velkému zájmu ze strany podnikatelských subjektů poskytla jednorázovou dotaci ve formě inovačního voucheru i v následujících letech 2013, 2014 i 2015.

Obr. 6: Schéma při vyřízení žádosti o inovační voucher, (Karlovarská agentura rozvoje podnikání)

➤ Inovační vouchery v roce 2014

Žadatelem o inovační voucher mohly být obchodní společnosti (a.s., s.r.o., v.o.s., k.s.), evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení nebo družstvo, která musí mít sídlo na území Karlovarského kraje. Poskytovatelem znalostí byly vysoké školy, vědeckovýzkumné instituce a ústavy Akademie věd ČR se sídlem na území České republiky, které s žadatelem uzavřely Smlouvu o dílo resp. Smlouvu o poskytnutí znalostí.

Ve třetím ročníku veřejné soutěže se do projektu přihlásilo 19 podnikatelských subjektů, z toho jeden z nich nesplňoval kritéria hodnocení. Karlovarská agentura rozvoje podnikání podpořila 11 projektů a přidělila tak 1 849 000,- Kč. Částka byla financována z rozpočtu Karlovarského kraje v rámci programu rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje, dotační titul 3 „Inovační vouchery“.

➤ Inovační vouchery v roce 2015

V roce 2015 byla Krajskou hospodářskou komorou Karlovarského kraje zpracována Evaluace dotačního titulu Inovační vouchery, ze které vyplynulo, že výstupy z jednotlivých projektů jsou na trhu uplatnitelné a posilují konkurenceschopnost firem. Dále se také potvrdilo, že vouchery napomáhají překonat bariéry pro navázání spolupráce mezi firmami a výzkumnými organizacemi a podporují tak další společné aktivity.

Podmínky pro přihlášení do veřejné soutěže Inovační vouchery 2015 se nijak oproti předcházejícímu roku nezměnily. Nutné však zdůraznit, že stejně jako v roce 2014 výše dotace byla následující:

- malé a střední podniky: 100 % ceny zakázky, maximálně však 170 tis. Kč.,
- velké podniky: 50 % ceny zakázky, maximálně také 170 tis. Kč.

V tomto roce se do soutěže přihlásilo 22 podnikatelských subjektů, z toho pouze jeden z nich nesplňoval podmínky hodnocení. Zvolená implementační agentura podpořila 11 projektů při celkové alokaci 1 792 410,- Kč. Částka byla financována z rozpočtu Karlovarského kraje v rámci programu rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje, dotační titul 4 „Inovační vouchery“.

6.1.5 Královéhradecký kraj

V Královéhradeckém kraji byly zrealizovány dvě výzvy pro předkládání inovačních voucherů – první z nich byla vyhlášena v roce 2010 a druhá v roce 2011.

➤ Inovační vouchery v roce 2010

Vyhlášení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích pro program Regionální inovační fond Královéhradeckého kraje – Inovačních voucherů 2010 proběhlo dne 14. července 2010. Předmětem veřejné soutěže bylo vybrat návrh projektů aplikovaného výzkumu, vývoje nebo inovací podporovaných z veřejných prostředků Královéhradeckého kraje za účelem zvýšení vzájemné spolupráce aplikační sféry a vysokých škol v Královéhradeckém kraji. Žadatelem byly malé a střední podniky se sídlem nebo provozovnou na území Královéhradeckého kraje a minimální hodnota voucheru byla 10.000 Kč, maximální hodnota 150.000 Kč.

Veřejná soutěž Inovační vouchery 2010 byla ukončena ke dni 20.8.2010 a bylo podpořeno celkem 11 projektů, jejichž finanční objem beze zbytku vyčerpal alokaci soutěže (1,5 mil. Kč). Vybrané první tři projekty byly realizovány ve spolupráci s Fakultou vojenského zdravotnictví Univerzity obrany Hradec Králové a zbylých sedm s Univerzitou Hradec Králové.

➤ Inovační vouchery v roce 2011

Vyhlášení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích pro program Regionální inovační fond Královéhradeckého kraje – Inovační vouchery 2011 proběhlo dne 20. října 2011. Pod názvem Inovační vouchery 2011 se skrývaly dvě veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, kdy každý z krajů (Liberecký kraj i Královéhradecký kraj) vyhlásil svoji vlastní veřejnou soutěž. Obsah zadávacích dokumentů i harmonogram obou veřejných soutěží byl vzájemně propojen.

Malé a střední podniky se sídlem nebo provozovnou na území Královéhradeckého kraje žádaly o inovační voucher v rámci veřejné soutěže vyhlášené Královéhradeckým krajem. Malé a střední podniky se sídlem nebo provozovnou na území Libereckého kraje žádaly o voucher v rámci veřejné soutěže vyhlášené Libereckým krajem. Podniky si mohly vybrat pouze jednoho ze 13 poskytovatelů znalostí. Tyto podniky však musely utratit celou částku, kterou získaly, za služby vykonané poskytovatelem znalostí na základě smlouvy.

Předmětem veřejné soutěže byl výběr návrhů projektů aplikovaného výzkumu, experimentální vývoje nebo inovací podporovaných z veřejných prostředků Královéhradeckého kraje za účelem zvýšení spolupráce mezi malými a středními podniky a vysokými školami v Královéhradeckém a Libereckém kraji.

Žadatelem o inovační voucher byly jako v předcházejícím roce malé a střední podniky se sídlem nebo provozovnou na území Královéhradeckého kraje, ale v tomto roce se zvýšila minimální hodnota voucheru z původních 10 tis. Kč nově na 50 tis. Kč. V roce 2011 byly podpořeny 4 projekty při alokaci 0,5 mil Kč.

6.1.6 Liberecký kraj

V Libereckém kraji byly zrealizovány doposud čtyři výzvy. První z nich byla vyhlášena v roce 2011 (tzv. Inovační vouchery 2011 – 2012), druhá výzva byla uskutečněna v roce 2012 (tzv. Inovační vouchery 2012 – 2013), třetí v roce 2013 (tzv. Inovační vouchery 2013 – 2014) a čtvrtá v roce 2015 (tzv. Inovační vouchery 2015 – 2016).

➤ Inovační vouchery v roce 2011

Zastupitelstvo Libereckého kraje v tomto roce schválilo vznik Regionálního inovačního programu = tzv. Grantový fond Libereckého kraje, který je zaměřen na podporu výzkumu, vývoje a inovací v Libereckém kraji a veškeré tyto aktivity byly z Grantového fondu financovány. Žadatelem o jednorázovou dotaci jsou firmy, které splňují definici malého a středního podnikání a jsou určeny na nákup znalostí a služeb od vysokých škol, veřejných výzkumných institucí či výzkumných organizací. Cílem výzvy je podpořit smluvní spolupráci a transfer znalostí mezi poskytovateli znalostí a malými a středními podniky. Maximální hodnota dotace byla ve výši 150 tis. Kč.

Do soutěže se v tomto roce přihlásilo devět návrhů projektů, přičemž jeden z nich nevyhověl kontrole formálních náležitostí a kritérií přijatelnosti. Zbývající projekty byly bodově ohodnoceny zpracovateli odborných oponentních posudků a výsledné pořadí projektů bylo

předloženo k projednání Pracovní skupině pro rozvoj inovací. Podpořeno bylo sedm projektů v úhrnné výši 947 200,- Kč.

➤ **Inovační vouchery v roce 2012**

Zastupitelstvo Libereckého kraje vyhlásilo veřejnou soutěž dne 25.9.2012 ve výzkumu, vývoji a inovacích „Inovační voucher 2012 - 2013“, v rámci Regionální inovačního programu Grantového fondu Libereckého kraje, který byl zaměřen na podporu výzkumu, vývoje a inovací v Libereckém kraji. Již podruhé si podnikatelé z tohoto kraje mohli vyzkoušet systém inovačních voucherů, který umožňuje navázat malým a středním podnikům komunikaci a spolupráci s výzkumným a akademickým sektorem, zejména tak získat cenné znalosti pro realizaci svých nápadů. Hlavním cílem inovačních voucherů v Libereckém kraji bylo, aby spolupráce mezi podniky a akademickým sektorem nebyla jednorázová a aby získané kontakty byly nadále rozvíjeny. Prvotní záměr při založení Regionálního inovačního programu bylo, aby tato spolupráce vedla k posílení ekonomiky a hospodářské prosperity Libereckého regionu.

Vyhlášená Veřejná soutěž Inovační vouchery 2012 – 2013 byla zaměřena na podporu spolupráce mezi firmami se sídlem nebo provozovnou na území Libereckého kraje, které splňují definici malého a středního podnikatele, a vysokými školami nebo výzkumnými institucemi splňující definici výzkumné organizace o podpoře výzkumu, vývoje a inovací.

Inovační vouchery bylo možné použít na:

- smluvní vývoj produktu/služby/procesu či technologie,
- testování a měření,
- přístup k výzkumnému zařízení,
- navrhování prototypů,
- analýzu vhodnosti použití materiálu,
- design produktu,
- tvorbu byznys plánu k inovativnímu produktu,
- posouzení ekonomického dopadu,
- optimalizaci operačních procesů firmy.

V tomto roce se do veřejné soutěže přihlásilo 19 firem a celkový objem požadovaných prostředků činil téměř 4,5 mil. Kč. Z rozpočtu Libereckého kraje bylo podpořeno sedm projektů při alokaci 1 740 710,- Kč. Minimální výše voucheru byla 50 tis. Kč, max. 300 tis. Kč.

➤ **Inovační vouchery v roce 2013**

Vyhlášení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích „Inovační vouchery 2013 - 2014“ v rámci Regionálního inovačního programu Dotačního fondu Libereckého kraje proběhlo dne 29. října 2013. Předmět veřejné soutěže je stejný jako v předcházejících dvou letech a žadatelem jsou opakovaně malé a střední podniky.

Minimální hodnota vouchery byla 50 tis Kč, maximální 150 tis. Kč, přičemž maximální podíl dotace na celkových výdajích projektů byl 70 %. V roce 2013 Liberecký kraj přijal 13 žádostí. Po formální a věcné kontrole Liberecký kraj podpořil 10 podnikatelských subjektů při celkové alokaci 1,4 mil. Kč.

➤ **Inovační vouchery v roce 2015**

Veřejná soutěž ve výzkumu, vývoji a inovacích tzv. Inovační vouchery 2015 – 2016 byla vyhlášena zasedáním Zastupitelstva Libereckého kraje dne 23. června 2015. Jako v předcházejících letech byly dotace žadatelům poskytovány v rámci programu „Regionální inovační program“ Dotačního fondu Libereckého kraje.

Cílem programu je zvýšit konkurenceschopnost Libereckého kraje prostřednictvím využití inovačního potenciálu firem a zároveň zefektivnit komercializaci výzkumu vysokých škol a poskytovatelů znalostí. V tomto roce byla vyčleněna částka 1 432 000,- Kč. Výsledky veřejné soutěže Inovační vouchery 2015 – 2016 budou vyhlášeny v průběhu tohoto roku 2016.

6.1.7 Moravskoslezský kraj

Dalším regionem, který implementoval nástroj typu inovační vouchery je Moravskoslezský kraj. Poprvé se kraj zapojil na podporu podnikatelských subjektů v roce 2012, kdy byly vouchery přímou součástí dotačního programu Podpora vědy a výzkumu v Moravskoslezském kraji v rámci dotačního titulu č. 3 – podpora spolupráce všech typů podniků a vysokých škol, nebo výzkumných ústavů. Dotační titul „Inovační vouchery“ byly poskytovány v roce 2014 i 2015 a v obou letech byly spuštěny dvě výzvy v rámci dotačního programu „Podpora podnikání v Moravskoslezském kraji.“

➤ **Inovační vouchery v roce 2014**

V roce 2014 spustil Moravskoslezský kraj **dvě výzvy** na podporu podnikání prostřednictvím dotace v podobě inovačních voucherů. Podmínky byly v obou výzvách totožné. Oprávněnými žadateli a příjemci voucherů byly právnické osoby, které jsou malými nebo

středními podniky se sídlem nebo provozovnou na území Moravskoslezského kraje. Poskytovatelem znalostí byla vysoká škola nebo výzkumná organizace z celé ČR, která uzavřela s žadatelem o voucher smlouvu o dílo. Výše dotace se lišila v závislosti na velikosti podniku:

- Střední podniky: 70 %
- Malé podniky: 80 %
- Maximálně však 400 tis. Kč pro oba typy podniků.

Jako implementační jednotkou byl zvolen Krajský úřad Moravskoslezského kraje a finančním garantem programu byl Moravskoslezský kraj.

Celková alokace na dotační titul byla v tomto 10,4 mil Kč a byly vyhlášeny dvě výzvy. V rámci první výzvy se přihlásilo 37 žadatelů s celkovým požadavkem na dotace v úhrnné výši 9 690 100,- Kč. Podpořeno z toho bylo 36 projektů ve výši 9 393 400,- Kč. Někteří z podpořených příjemců od poskytnutí dotace odstoupili, případně nedoložili potřebné podklady k uzavření smlouvy. Na druhou výzvu tedy zbyla alokace ve výši 3 662 400,- Kč. V této výzvě bylo podáno celkem 24 žádostí o poskytnutí dotace s celkovým požadavkem v úhrnné výši 6 627 500,- Kč. Podpořeno bylo pouze 7 projektů při alokaci 1 965 000,- Kč.

➤ Inovační vouchery v roce 2015

I v roce 2015 byly také vyhlášeny **dvě výzvy** na podporu podnikání prostřednictvím nástroje inovační vouchery. Podmínky pro podání žádosti byly totožné jako v roce 2014.

Moravskoslezský kraj v tomto roce vyčlenil na obě výzvy rozpočet s celkovou alokací 8,5 mil. Kč. V první výzvě bylo podáno 50 žádostí o poskytnutí dotace s celkovým požadavkem na dotace v úhrnné výši 13 913 960,- Kč, podpořeno z toho bylo 27 projektů ve výši 7 256 000,- Kč. V druhé výzvě byla alokována nevyčerpaná finanční částka na program a finanční prostředky poskytnuté z rezervy Moravskoslezského kraje. Celková alokace tedy byla 2,7 mil. Kč. V rámci této výzvy bylo přijato 13 žádostí o poskytnutí dotace s celkovým požadavkem ve výši 3 147 000,- Kč. Podpořeno bylo 10 projektů při celkové alokaci 2 427 000,- Kč.

6.1.8 Olomoucký kraj

Dalším regionem, který spustil výzvu Inovační vouchery 2013 – 2014 je Olomoucký kraj. Výzva je zaměřena na rozvoj inovačního potenciálu firem v regionu prostřednictvím prvotní spolupráce s vysokoškolskými institucemi.

➤ Inovační vouchery 2013 - 2014

O inovační vouchery si mohly žádat podnikatelské subjekty, které měly sídlo či provozovnu v Olomouckém kraji. Maximální hodnota voucheru byla 149 999,- Kč. Malé a střední podniky mohly využít částku na prvotní spolupráci v oblasti inovací s vybranou vysokou školou. Inovační vouchery byly určeny pro společnosti podnikající v potravinářském průmyslu, dále chemickém, strojírenském nebo v oblasti stavebnictví. Olomoucký kraj předesem vyhlásil, že bude podpořeno prvních 45 žadatelů, kteří odevzdají kvalitně zpracovanou žádost.

V Olomouckém kraji v tomto roce bylo předloženo 62 žádostí o inovační voucher. Financování projektu o celkovém objemu 6,67 mil. Kč bylo zajištěno 5 mil. Kč z Regionálního operačního programu Střední Morava a zbylých 1,67 mil. Kč vyčlenil ze svého rozpočtu Olomoucký kraj. Olomoucký kraj se rozhodl podpořit 51 podnikatelských subjektů.

Firmy si ke spolupráci mohly vybrat mezi vysokými školami, které se do projektu zapojily: Vysoké učení technické v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci, Mendelovy univerzity v Brně, Moravské vysoké školy Olomouc nebo Vysoké školy báňské. Všem vybraným nositelům inovačního voucheru bylo celkem vyplaceno 6,67 mil. Kč

6.1.9 Plzeňský kraj

I v Plzeňském kraji si mohly podnikatelské subjekty podat žádost o dotaci ve formě inovačních voucherů jak v roce 2014, tak 2015.

➤ Inovační vouchery v roce 2014

Dotace byla určena pro malé a střední podnikatele z Plzeňského kraje, kterým byly poskytnuty služby od výzkumné organizace, která měla sídlo či pracoviště na území Plzeňského kraje. Minimální hodnota voucheru byla 37 tis. Kč, dotace pokryla max. 75 % způsobilých výdajů, nejvýše však 100 tis. Kč. Oprávněnými žadateli byli malí a střední podnikatelé z Plzeňského kraje. Předpokládaná celková alokace zakázky 1 597 000,- Kč, kdy finančním garantem programu byl Plzeňský kraj.

Plzeňský kraj v roce 2014 přijal 18 žádostí o inovační vouchery. Po formální a věcné kontrole se rozhodl podpořit všech 18 podnikatelských subjektů, při celkové alokaci 1 597 000,- Kč.

➤ Inovační vouchery v roce 2015

Stejně jako v předcházejícím roce 2014 byla dotace ve formě inovačních voucherů určena pro malé a střední podnikatele z Plzeňského kraje, kterým byly poskytnuty služby od výzkumné organizace se sídlem či pracovištěm na území Plzeňského kraje. Minimální částka dotace zůstala stejná a to v hodnotě 37 tis. Kč. Dotace pokryla max. 75 % způsobilých výdajů, nejvýše však 100 tis. Kč. Finančním garantem programu byl Plzeňský kraj, předpokládaná alokace zakázky byla 2 mil. Kč.

V rámci řízení k předkládání žádostí o inovační voucher bylo přijato 34 žádostí a po následné kontrole a hodnocení se Plzeňský kraj rozhodl podpořit 24 žádostí při celkové alokaci 1 800 000,- Kč.

6.1.10 Vysočina

Výzva k předkládání projektů vyhlášená v souladu se Statutem účelového fondu Vysočiny byla spuštěna v obou letech 2014 i 2015, pod názvem programu Inovační vouchery 2014 a Inovační vouchery 2015.

V obou letech nebyly zveřejněny výsledky výzev a po následném vznesení mé žádosti o dodání výsledků nebyly dodány.

➤ Inovační vouchery za rok 2014

I v tomto kraji byl založen Grantový program na podporu spolupráce firem z kraje Vysočina s výzkumnými institucemi za účelem posílení její konkurenceschopnosti. Cílem programu bylo podpořit inovační aktivity v podnicích a tím posílení inovačního prostředí v Kraji Vysočina. Jedná se zejména o podporu spolupráce podniků s výzkumnou sférou. Příjemci dotace byly právnické osoby se sídlem v ČR, přičemž výsledky daného projektu musely sloužit či byly aplikovány v provozovně podnikatelského subjektu v Kraji Vysočina. Minimální výše finančních prostředků na jeden projekt byla 50 000,- Kč, maximální výše dotace 200 000,- Kč.

➤ Inovační vouchery za rok 2015

V roce 2015 se Kraj Vysočina rozhodl také poskytovat podporu prostřednictvím nástroje Inovační vouchery. Oproti předcházejícímu roku 2014 se podmínky nijak nezměnily. Účelem poskytovaných finančních prostředků bylo zajistit podporu spolupráce malých, středních i velkých podniků s vysokými školami, univerzitami či veřejnými institucemi. Podpořeny byly zejména oblasti – na nákup znalostí s cílem vývoje produktu či služby, testování,

měření, analýzy vhodnosti použití materiálu, design produktu či tvorby podnikatelského plánu k inovativnímu produktu.

6.1.11 Ústecký kraj

Inovační vouchery ÚK byly poprvé poskytnuty podnikatelským subjektům v roce 2015. Cílem programu bylo podpořit spolupráci podnikatelských subjektů z Ústeckého kraje s výzkumnými organizacemi z České republiky. Finanční podpora měla za úkol motivovat firmy k navázání kontaktu s výzkumnými organizacemi, aby první vzájemné seznámení posléze přerostlo v trvalou spolupráci.

➤ Inovační vouchery v roce 2015

Oprávněným žadatelem o voucher a jeho příjemcem se mohla stát obchodní společnost (akciová společnost, společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost nebo obdobná právnická osoba), která má sídlo nebo pobočku na území Ústeckého kraje. Garantem programu a poskytovatelem dotace byl Ústecký kraj a administrátorem programu Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, a.s. Poskytovatelem znalostí mohla být výzkumná organizace na území České republiky, která splňuje podmínky Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.

Podíl dotace byl maximálně 85 % z celkových způsobilých výdajů projektu. Vlastní náklady žadatele tvoří minimálně 15 %. Minimální výše dotace byla v hodnotě 50 000 Kč.

Maximální výše dotace byla:

- 120 000 Kč v případě, kdy poskytovatel znalostí má sídlo v Ústeckém kraji.
- 100 000 Kč v případě, kdy poskytovatel znalostí má sídlo v jiném kraji ČR.

Ústecký kraj celkem přijal 40 žádostí o inovační voucher a po administrativní kontrole bylo vybráno 35 žádostí. Po věcné kontrole bylo vyřazeno pouze 6 žádostí, inovační vouchery získalo tedy 29 podnikatelských subjektů.

6.1.12 Zlínský kraj

Inovační vouchery ve Zlínském kraji byly poprvé poskytovány pro podnikatele v roce 2012, kdy bylo podpořeno celkem 33 vybraných projektů. Další výzvy byly spuštěny v roce 2013 a 2014.

➤ Inovační vouchery v roce 2013

Ve spolupráci s Evropským fondem pro regionální rozvoj mohly podnikatelské subjekty i v roce 2013 čerpat dotace na výzkumně-vývojovou spolupráci s vysokými školami. Malé a střední podniky mohly získat vouchery v hodnotě 80 až 199 tis. Kč v rámci realizace projektu „Inovační vouchery ve Zlínském kraji – II. etapa“, který byl financován z prostředků EU – Evropského fondu pro regionální rozvoj a z prostředků Zlínského kraje. Svůj potenciál ve spolupráci s odborníky z vysokých škol chtělo rozvíjet celkem 98 podnikatelských subjektů. Pro druhý ročník bylo na inovační vouchery k dispozici 6,7 mil. Kč, avšak suma odevzdaných žádostí dosahovala na částku 14 mil. Kč. Nejžádanějším poskytovatele žádosti byla Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, která přijala až 70 žádostí.

Inovační vouchery Zlínského kraje v roce 2013 fungovaly tak, že si firma dohodla služby od vysoké školy v ceně v rozmezí 80 000,- Kč do 199 999,- Kč. Po úspěšné realizace byla její část proplacena ve výši 75 % inovačním voucherem, který se pohyboval v hodnotě 60 000,- Kč až 149 999,- Kč.

Celkově bylo odevzdáno 98 žádostí, z toho 16 nespĺňovalo kritéria hodnocení. Žádosti, které vyhovely kritériím hodnocení, byly seřazeny dle času odevzdání a ke schválení bylo navrženo 45 žadatelů. Na podporu inovační spolupráce bylo alokováno celkem 6,539 mil. Kč, z čehož 4,904 mil. Kč činily dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava, druhou část ve výši 1,635 mil. Kč bylo vyplaceno z rozpočtu Zlínského kraje.

➤ Inovační vouchery v roce 2014

Podmínky pro získání inovačních voucherů v tomto roce jsou podobné jako v předešlých letech. Maximální hodnota zakázky mohla být 200 000,- Kč a podnik mohl tak získat inovační voucher v hodnotě 60 000,- Kč až 149 999,- Kč. V roce 2014 Zlínský kraj přijal 85 žádostí, avšak kraj mohl z rozpočtu celkově podpořit pouze polovinu těchto žádostí. Celková částka, o kterou podnikatelské subjekty žádaly, činila 11 mil Kč, k dispozici bylo pouze 6,67 mil. Kč. Jako v minulém roce nejvíce žádostí o spolupráci s univerzitou přijala Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, přijala tak 51 žádostí. Druhou nejžádanější vysokou školou bylo Vysoké učení technické v Brně, které přijalo 20 žádostí. Zlínský kraj po vyhodnocení podpořil 46 vybraných žadatelů. Na podporu inovační spolupráce bylo alokováno celkově 6,6 mil. Kč, z toho 4,95 mil. Kč činila dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava. Druhou část ve výši 1,65 mil. Kč vyplatil ze svého rozpočtu Zlínský kraj.

V roce 2015 Zlínský kraj nespustil výzvu pro předkládání žádostí o inovační voucher.

7 SHRNU TÍ

Inovační vouchery se realizovaly jako regionální nástroje inovačních strategií jednotlivých krajů s tím, že jednotlivé kraje si modifikovaly podmínky poskytování v rámci svých vlastních potřeb řešení podpory podnikání. Účinný nástroj inovační vouchery je v praxi hodnocen velmi kladně, a to jak ze strany firem MSP, tak i ze strany poskytovatelů znalostí, tedy VaV institucí. V praxi se ukazuje, že firemní a výzkumný sektor má stále bariéry ve vzájemné komunikaci a spolupráci a je stále účelné rozvíjet nástroje, které tyto bariéry odstraňují (největší problém spolupráce je mezi MSP a akademickým sektorem). Na základě regionálního hodnocení se nástroj inovační vouchery snaží nově aplikovat i na národní úroveň podpory pro rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace. V rámci nového Operačního programu Podnikání pro konkurenceschopnost a inovace 2014 - 2020 se jako jeden z nových programů objevily i inovační vouchery. Bohužel doposud se nepodařilo tento nástroj na národní úrovni spustit, neboť není vyjasněno, jak bude probíhat veškerá administrativa programu tak, aby se zachovaly jeho efekty.

Na základě analýzy vybraných regionálních modelů lze konstatovat, že se kraje snažily připravovat výzvy co administrativně nejjednodušší. Tento princip spočívá v tom, že se snaží snižovat na minimum administrativní zátěž a soustředí se zejména na obsah poskytování vouchery. Dalším pozitivem jsou krátké termíny, díky kterým oprávněný žadatel nečeká dlouho na spolupráci a tyto krátké intervaly a jednotlivé procesy jsou velmi pružné. Také náklady s administrací jsou nízké a hlavním společným cílem jednotlivých krajů je, aby na základě otestování spolupráce vznikly další návazné projekty a akademický sektor se naučil vzájemně spolupracovat s výzkumným sektorem a navázaly tak další kontrakty. Dalo by se říct, že se jedná o tzv. iniciační nástroj, jehož smyslem v podstatě není poskytnutí vouchery, ale vyvolání efektu naučit spolupracovat malé a střední firmy a VaV instituce, realizovat inovace a zvýšit tak úroveň jejich podnikání.

Na základě analýzy jednotlivých regionálních modelů inovačních voucherů v ČR lze konstatovat následující závěry:

- jednou z priorit je na regionální úrovni podpora spolupráce mezi podniky a poskytovateli znalostí,
- jako součástí regionálních inovačních strategií jsou inovační vouchery realizovány na regionálních úrovních,

- inovační vouchery představují efektivní způsob podpory, avšak na národní úrovni doposud tento program nebyl zatím spuštěn,
- za průkopníka tohoto nástroje v ČR lze považovat Jihomoravský kraj. První výzva byla spuštěna v roce 2009 v Jihomoravském kraji, postupně byl tento nástroj zaveden v dalších 11 krajích,
- existence funkčních krajských inovačních infrastruktur, které si kraje postupně k realizaci svých regionálních politik budovaly,
- **v každém kraji jsou jednotlivé modely variantní, avšak všechny kraje mají společný cíl a porovnatelný model poskytování.**

Následující tabulky ukazují hlavní rozdíly, které lze spatřit zejména v mnou vybraných atributech.

Tab. 5: Shrnutí základních údajů ve všech krajích při poskytování inovačních voucherů v roce 2014 (vlastní zpracování)

Kraj	celkově aloko- vané částky v mil. Kč	počet žadatelů o voucher	počet uděle- ných voucherů	max. hodnota voucheru v tis. Kč
Hl. město Praha	13	106	57	200
Jihočeský	2	30	16	150
Karlovarský	2	19	11	170
Královéhradecký	x	x	x	x
Liberecký	1,4	13	10	150
Moravskoslezský	10,4	61	43	400
Olomoucký	6,7	62	51	150
Plzeňský	1,6	18	18	100
Vysočina	x	x	x	200
Jihomoravský	4	223	45	100
Ústecký	x	x	x	x
Zlínský	6,67	85	46	200
Celkem	47,77	525	226	x

Tab. 6: Shrnutí základních údajů ve všech krajích při poskytování inovačních voucherů v roce 2015 (vlastní zpracování)

Kraj	celkově alokované částky v mil. Kč	počet žadatelů o voucher	počet udělených voucherů	max. hodnota voucheru v tis. Kč
Hlavní město Praha	x	x	x	x
Jihočeský	2	36	16	150
Karlovarský	2	22	11	170
Královéhradecký	x	x	x	x
Liberecký	x	x	x	x
Moravskoslezský	8,5	63	37	400
Olomoucký	6,7	62	51	150
Plzeňský	2	34	24	100
Vysočina	x	x	x	200
Jihomoravský	4	169	45	100
Ústecký	3	40	29	120
Zlínský	x	x	x	x
Celkem	28,2	392	189	x

Tab. 7: Přehled programů inovačních voucherů v ČR v roce 2014 (vlastní zpracování)

Kraj	Oprávnění žadatelé	Financování programu	Podíl veřejné podpory	Poskytovatelé služeb	Frekvence vydávání poukázek
Hl. město Praha	MSP (dle definice EU)	hl. město Praha	70 %	vybrané výzkumné instituce	jednou ročně
Jihočeský	MSP (dle definice EU)	Jihočeský kraj	75 %	vybrané výzkumné instituce	jednou ročně
Karlovarský	podnikatelský subjekt	Karlovarský kraj	100 % MSP, 50 % velké podniky	vysoké školy, výzkumné instituce se sídlem na území v ČR	jednou ročně
Královéhradecký	x	x	x	x	x
Liberecký	x	x	x	x	x
Moravskoslezský	MSP (dle definice EU)	Moravskoslezský kraj	Střední podniky 70 % a malé 80 %	vysoké školy, výzkumné instituce se sídlem na území v ČR	2 x ročně
Olomoucký	podnikatelský subjekt	ROP Střední Morava, Olomoucký kraj	75 %	vysoké školy	jednou ročně
Plzeňský	MSP (dle definice EU)	Plzeňský kraj	75 %	vybrané výzkumné instituce	jednou ročně
Vysočina	x	x	x	x	x
Jihomoravský	podnikatelský subjekt	Statutární město Brno, Jihomoravský kraj	75 %	vysoké školy	jednou ročně
Ústecký	x	x	x	x	x
Zlínský	podnikatelský subjekt	ROP Střední Morava, Zlínský kraj	75 %	vysoké školy, výzkumné instituce se sídlem na území v ČR	jednou ročně

Tab. 8: Tab. 9: Přehled programů inovačních voucherů v ČR v roce 2015 (vlastní zpracování)

Kraj	Oprávnění žadatelé	Financování programu	Podíl veřejné podpory	Poskytovatelé služeb	Frekvence vydávání poukázek
Hl. město Praha	x	x	x	x	x
Jihočeský	MSP (dle definice EU)	Jihočeský kraj	75 %	vybrané výzkumné instituce	jednou ročně
Karlovarský	podnikatelský subjekt	Karlovarský kraj	100 % MSP, 50 % velké podniky	vysoké školy, výzkumné instituce se sídlem na území v ČR	jednou ročně
Královéhradecký	x	x	x	x	x
Liberecký	MSP (dle definice EU)	Liberecký kraj	70 %	vysoké školy, výzkumné instituce se sídlem na území v ČR	jednou ročně
Moravskoslezský	MSP (dle definice EU)	Moravskoslezský kraj	Střední podniky 70 % a malé 80 %	vysoké školy, výzkumné instituce se sídlem na území v ČR	2 x ročně
Olomoucký	podnikatelský subjekt	ROP Střední Morava, Olomoucký kraj	75 %	vysoké školy	jednou ročně
Plzeňský	MSP (dle definice EU)	Plzeňský kraj	75 %	vybrané výzkumné instituce	jednou ročně
Vysočina	x	x	x	x	x
Jihomoravský	podnikatelský subjekt	Statutární město Brno, Jihomoravský kraj	75 %	vysoké školy	jednou ročně
Ústecký	podnikatelský subjekt	Ústecký kraj	85 %	vybrané výzkumné instituce	jednou ročně
Zlínský	x	x	x	x	x

8 NÁVRH ZMĚN PRO UPLATŇOVÁNÍ INOVAČNÍCH VOUCHERŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Jedním z regionů, který se účastní podpory rozvoje spolupráce mezi podniky a univerzitami prostřednictvím nástroje inovačních voucherů je Zlínský kraj. První spuštění výzvy k předkládání žádostí proběhla již v roce 2011. V roce 2012 bylo provedeno vyhodnocení přijatých žádostí a byla provedena realizace jednotlivých projektů. V tomto roce také probíhala příprava druhého ročníku, jehož spuštění proběhlo v roce 2013. Vzhledem k vysokému zájmu se Zlínský kraj rozhodl poskytovat dotaci v podobě inovačních voucherů i v roce 2014.

V roce 2015 se inovační vouchery neposkytovaly, protože se neprosadil návrh na financování z rozpočtu Zlínského kraje. V praxi se však ukázalo, že neposkytnutí je vnímáno negativně, firmy mají velký zájem o dotaci prostřednictvím těchto poukázek.

V aktuálním roce 2016, se Zlínský kraj rozhodl vyčlenit ze svého rozpočtu alokaci 2 mil. Kč na tento projekt. V současné době je projekt v orgánech Zlínského kraje (Zastupitelstvo Zlínského kraje) schvalována finanční alokace na tento nástroj. Následně se očekává aktualizace metodiky pro poskytování voucherů na tento rok, výzva se očekává v srpnu 2016 s dobou realizace v roce 2017. Metodika pro poskytování inovačních voucherů bude muset být upravena ze dvou důvodů:

- Zlínský kraj na začátku roku 2016 přijal nové podmínky pro poskytování dotací z rozpočtu Zlínského kraje, které musí být nově aplikovány i na připravovanou výzvu (navýšení financování příjemce dotace na 30 %, zpřísnění podmínek pro dokladování).
- Zlínský kraj v roce 2014 schválil krajskou část nového národního dokumentu národních specializací v rámci zpracování Regionální inovační strategie Zlínského kraje 2020 (RIS3). Krajský dokument vymezuje nové specializace, které by ve Zlínském kraji měly být podporovány. Zlínský kraj by měl respektovat v upravené metodice svou identifikovanou regionální specializaci, a to:

A) INOVATIVNÍ APLIKACE POLYMERŮ

Jedná se o aplikaci polymerů v celé řadě odvětví, která se bude vyznačovat zejména některou z níže uvedených charakteristik:

- nové materiály na bázi polymerů,

- aktivace aktivních látek se specifickými účinky (př. senzorickými),
- povrchové úpravy a povlaky,
- inovace a snižování energetické náročnosti zpracovatelských procesů a výrobků,
- design s přidanou hodnotou žadatele,
- eko-inovace – snížení vlivů materiálů a produktů na životní prostředí (př. nové recyklační technologie),
- inovace vstupních surovin pro výrobu, nové konstrukce výrobků s vyšším obsahem recyklátů.

B) INOVACE V KONSTRUKČNÍCH ČINNOSTECH

Jedná se o konstrukční činnosti v celé řadě odvětví, která se budou vyznačovat zejména některou z níže uvedených charakteristik:

- nové a výrazně inovované technologie, postupy a konstrukční řešení,
- nové materiály a povrchové úpravy zlepšující vlastnosti konstrukcí,
- využití nových a inovovaných surovin a inovace procesů jejich zpracování,
- inovace a snižování energetické náročnosti zpracovatelských procesů,
- design s přidanou hodnotou a komfortem pro uživatele,
- zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti produktů,
- energeticky úspornější produkty a nižší zátěž produktů na životní prostředí,
- design pokročilých polovodičových součástek.

C) INTELIGENTNÍ A ÚSPORNÉ ELEKTRONICKÉ SYSTÉMY

Jedná se o konstrukci a programování elektronických systémů (automatické systémy řízení) s uplatněním v celé řadě odvětví, které se budou vyznačovat zejména některou z níže uvedených charakteristik:

- inteligentní konstrukční řešení, inteligentní instalace,
- design s přidanou hodnotou pro uživatele,
- bezpečné a spolehlivé konstrukční řešení,
- energeticky úsporné řešení,
- specifické softwarové aplikace,
- specifické mezioborové aplikace elektroniky (např. aktivní folie),
- pokročilé polovodičové materiály a součástky.

Vymezení regionální specializace bylo Zlínským krajem schváleno již v roce 2014 jako součást národního dokumentu Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie), a v polovině roku 2015 bylo zapracováno do aktualizované Regionální inovační strategie Zlínského kraje 2020. Vzhledem k celkové alokaci 2 mil. Kč na tento nástroj pro rok 2016 by bylo dobré eliminovat přetlak žádostí tím, že lze podpořit pouze projekty, které spadají pod identifikované priority Zlínského kraje. Návrh zavedení mezinárodního prvku v rámci možností přeshraniční spolupráce ČR – SR nebo i další teritoriální posun na straně poskytovatelů znalostí je aktuální až pro výzvu roce 2017 v případě zájmu Zlínského kraje.

Jak již bylo uvedeno, aplikace tohoto účinného nástroje na podporu podnikání, je na regionální úrovni hodnocen velmi kladně, ale doposud se však nepodařilo spustit nástroj inovačních voucherů na národní úrovni. V roce 2012 Zlínský kraj připravil prostřednictvím Technologického inovačního centra, s.r.o. návrh změny metodiky se zavedením přeshraniční spolupráce ČR a SR. Pokusili se navázat spoluprací se Slovenskem a oslovit tak nové výzkumné organizace, ale bohužel tato metodika na poskytování voucherů nebyla realizována. Pokud by byla snaha nyní opět zavést mezinárodní prvek s cílem rozšířit okruh poskytovatelů znalostí, bylo by nutné provést analýzu těchto kapacit na slovenské straně. V původním návrhu byla navržena Fakulta mechatroniky, Univerzita Dubčeka v Trenčíně. Dále by se musela aktualizovat i legislativní stránka metodiky související se změnami právních předpisů na české i slovenské straně. Pro rozšíření okruhu poskytovatelů však hovoří jeden významný fakt, a to že ve Zlínském kraji není dostatečná kapacita výzkumných vývojových institucí, zejména v oblasti strojírenství (konstrukčních činností) a v oblasti chemického průmyslu. Na základě analýzy, kterou provedlo Technologické Inovační centrum ve Zlíně s.r.o. v roce 2009 bylo zjištěno, že většina firem podnikajících ve Zlínském kraji spolupracovalo s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně a pouze 1 % s univerzitami v zahraničí. Proto by se měli podnikatelské subjekty naučit spolupracovat jak v regionální, tak i národní a mezinárodní úrovni s poskytovatelem znalostí. Inovovaná metodika pro poskytování inovačních voucherů by tak mohla obsahovat další stimulační - např. zvýhodnění výše poskytovaného inovačního voucherů při spolupráci s mezinárodním poskytovatelem znalostí. Zlínský kraj má jako jeden ze svých cílů v Regionální inovační strategii Zlínského kraje 2020 zvýšení zapojování firem do mezinárodních projektů, právě takovéto drobné podpory malých kontraktů by mohly směřovat do rozvoje této spolupráce

ve velkých projektech nebo by mohly motivovat zlínské firmy do zapojování se do velkých konsorciálních projektů evropského významu. K tomu je však nutné dopracovat:

- analýzu možností a kapacit na straně poskytovatelů znalostí mimo ČR,
- analýzu právního prostředí,
- finanční rozbor – zhodnocení efektivity takto vynakládaných prostředků.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat využívání nástroje inovační vouchery v rámci regionálních politik na podporu podnikání a navrhnout tak možné inovace pro uplatňování tohoto nástroje ve Zlínském kraji. Z nasbíraných poznatků byla srovnána kritéria při poskytování inovačních voucherů v jednotlivých regionech.

Bakalářská práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byla vypracována literární rešerše, která sloužila jako odborný podklad pro další část práce.

Praktická část se věnovala konkrétním podmínkám při poskytování inovačních voucherů v jednotlivých krajích. Nejdříve však byl popsán aktuální stav malého a středního podnikání v České republice, kde jsem zjistila vývoj aktivních subjektů v ČR, podíl zaměstnanců v malých a středních podnicích a počet OSVČ v letech 2009 – 2014.

Každý region poskytuje dotaci podnikatelským subjektům ve formě inovačních za jiných podmínek a konkrétní podmínky se liší v závislosti na cílech, které regiony od tohoto nástroje očekávají. V praktické části jsem si pro lepší přehled zvolila společné parametry, na které jsem se při analýze zaměřila. Mezi nejdůležitější kritéria při poskytování voucherů byly zvoleny tyto parametry: kdo byl žadatelem (příjemcem) voucherů, kdo mohl být poskytovatelem znalosti, z jakého zdroje byly vouchery financovány, výše dotace, hodnota celkové zakázky, hodnota celkové alokace zakázky a na závěr byly uvedeny výsledky, kolik vybraný kraj přijal žádostí, kolik z nich se rozhodl podpořit a v jaké výši.

Pro celkový přehled, jsem v závěru své práce vyhodnotila v tabulce rozdíly v podmínkách při poskytování inovačních voucherů a na základě této analýzy navrhla možné inovace pro uplatňování nástroje inovační vouchery ve Zlínském kraji.

Věřím, že celkový cíl bakalářské práce byl, v rámci možností k jeho uskutečnění, naplněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Agrární komora České republiky, © 2011. Agrární komora [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.agrocr.cz>

BusinessInfo.cz, © 2016. Koncepce podpory MSP 2014 – 2020 [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/koncepce-politiky-msp-2014-2020-27913.html>

Centrum pro regionální rozvoj České republiky, © 2016. Podpora podnikání [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/podpora-podnikani/een-o-nas/>

ČESKO, 2002. Zákon č. 47 ze dne 11. ledna 2002 *O podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=53001&nr=47~2F2002&rpp=15#local-content>

HAVLÍČEK, Karel. Small business: management & controlling. 1st pub. Kijv: Universitet Ukrajina, 2014, 177 s. ISBN 978-966-388-494-3.

Hospodářská komora České republiky, © 2013. Hospodářská komora [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/hospodarska-komora-ceske-republiky/hospodarska-komora-ceske-republiky-hk-cr/hospodarska-komora-ceske-republiky.aspx>

Inovační vouchery Zlínského kraje, © 2015. Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.objevtesmer.cz/clanky/kategorie/2-inovacni-vouchery>

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, © 2015. Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.iprpraha.cz/fulltext?commit=Hledat&query=Inova%C4%8Dn%C3%AD+vouchery+>

Jihočeské podnikatelské vouchery, © 2015. Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.inovoucher.cz/>

Jihomoravské inovační centrum, © 2015. Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <https://www.jic.cz/vouchery-kraje/>

Karlovarská agentura rozvoje podnikání, © 2015. Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://www.karp-kv.cz/cz/Stranky/Inovacni_vouchery.aspx

MALACH, Antonín. Jak podnikat po vstupu do EU. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 524 s. ISBN 80-247-0906-6.

Ministerstvo průmyslu a obchodu, © 2005. Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2014 [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument164106.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu, © 2005. Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2014 [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument119071.html>

Moravskoslezský kraj, © 2015. Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://www.msk.cz/verejna_sprava/granty_vyhlasene.html

Olomoucký kraj, © 2016. Žádost o voucher [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/zadost-o-voucher-cl-1171.html>

Podnikator, © 2012. Jaké instituce podporují rozvoj malého a středního podnikání republiky [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.podnikator.cz/zacatek-podnikani/podnikani-obecne/n:17569/Jake-institute-podporuji-rozvoj-maleho-a-stredniho-podnikani>

RemaxWell, © 2016. Podpora malého a středního podnikání v České republice [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.remaxwell.cz/UserFiles/File/podpora-maleho-a-stredniho-podnikani-v-cr.pdf>

Státní zemědělský intervenční fond, © 2013. Nová definice malých a středních podniků [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefafd%2F1182414202559.pdf

SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ. Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. 1. vyd.. Praha: Grada, 2010, 427 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

Technologické Inovační Centrum, © 2010. Případová studie Inovační vouchery [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://www.ticzlin.cz/userfiles/file/IV%20Studie_final.pdf

VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. Podnikání malé a střední firmy. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. ISBN 80-247-1069-2.

VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. Podnikání malé a střední firmy. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008, 311 s. ISBN 978-80-247-2409-6.

VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. Podnikání malé a střední firmy. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. 327 s. ISBN 97-80-247-4520-6.

VOJÍK, Vladimír. Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.

WAGNEROVÁ, Eva a Jarmila ŠEBESTOVÁ. Podnikání v malé a střední firmě. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2007. 215 s. ISBN 978-80-7248-441-6.

ZEMÁNEK, Pavel a Jiří KONEČNÝ. Malé a střední podnikání. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2012. 122 s. ISBN 978-80-7454-114-8.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AK	Agrární komora
AIP ČR	Asociace inovačního podnikání v České republice
BIC	Podnikatelská a inovační centra
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EIF	Evropský investiční fond
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HK	Hospodářská komora
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malé a střední podniky
NVF	Národní vzdělávací fond
RIS	Regionální inovační strategie
RPIC	Regionální a informační centra
TIC	Technologické inovační centrum
VaV	Výzkumné ústavy

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Druhy podpor podle formy a územní hierarchie jejich poskytování.....	21
Obr. 2: Formy přímé podpory (Vojík, 2009, s. 183; vlastní zpracování).....	21
Obr. 3: Formy nepřímé podpory	22
Obr. 4: Vývoj aktivních subjektů v ČR v letech 2009 – 2014.....	34
Obr. 5: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 2009 - 201	35
Obr. 6: Schéma při vyřízení žádosti o inovační voucher	41

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Výhody a nevýhody malých a středních podniků	19
Tab. 2: Počet OSVČ v letech 2009–2014	35
Tab. 4: Základní přehled při poskytování voucherů v letech 2009 – 2014	37
Tab. 3: Hlavní změny ve výzvě 2014 oproti výzvě 2013	39
Tab. 5: Shrnutí základních údajů ve všech krajích při poskytování inovačních voucherů v roce 2014.....	53
Tab. 6: Shrnutí základních údajů ve všech krajích při poskytování inovačních voucherů v roce 2015.....	54
Tab. 7: Přehled programů inovačních voucherů v ČR v roce 2014.....	55
Tab. 8: Tab. 7: Přehled programů inovačních voucherů v ČR v roce 2015	56